

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
Zespołu Szkół Zawodowych nr 2
im. Janusza Korczaka w Poznaniu

CZŁOWIEK KULTURALNY
ODPOWIEDZIALNY I DOBRY FACHOWIEC

Motto:

*"W wychowaniu chodzi właśnie o to,
ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem
- o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał,
aby więc poprzez wszystko, co ma, co posiada,
umiał bardziej i pełniej być człowiekiem,
to znaczy, ażeby również
umiał bardziej być nie tylko z drugimi, ale i dla drugich"*

Jan Paweł II, Przemówienie w UNESCO (02.06.1980).

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 . . .	1
Podstawa prawna:	3
I. Diagnoza sytuacji wychowawczej młodzieży ZSZ nr 2	4
II. Wnioski i rekomendacje z ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego z roku szkolnego 2020-21	4
III. Wizja ucznia - absolwenta ZSZ nr 2	5
IV. Cele ogólne	5
V. Adresaci i realizatorzy programu	6
VI. Rola i zadania wychowawcze nauczycieli.	7
VII. Zagadnienia i działania planowane w związku ze skutkami wywołanymi kilkumiesięczną izolacją pandemią	7
VIII. Zadania wychowawcze - tematyka godzin z wychowawcą	8
IX. Harmonogram uroczystości, wydarzeń, imprez szkolnych, konkursów, projektów wykaz na rok szkolny 2021-22	29
1. Konkursy zawodowe z uwzględnieniem uzupełniania braków w wiedzy	31
2. Konkursy ogólnokształcące z uwzględnieniem uzupełnianiem braków w wiedzy	31
5. Sportowe ze szczególnym uwzględnieniem odzyskania sprawności fizycznej	34
X. Obszar pracy ze zdolnym uczniem - wspierania talentów	42
XI. Obszar przeciwdziałania niepożądanym zachowaniom (pnz), nauka dobrego zachowania. . .	48
XII. Obszar: bezpieczeństwo, zachowania ryzykowne (uzależnienie)	57
XIII. Procedury szkolne – metody w sytuacjach kryzysowych z udziałem uczniów (załącznik do programu).	61
XIV. Udział w programie Urzędu Miasta Poznania, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych „Poznań uzależniony od profilaktyki”	62
XV. Profilaktyka zdrowotna.	62
XVI. Ewaluacja programu wychowawczo- profilaktycznego ZSZ nr 2	64
XVII. Arkusz ewaluacyjny realizacji zadań wynikających z Programu Wychowawczo – Profilaktycznego skierowany do wychowawców klas	65
Załączniki do programu wychowawczo-profilaktycznego	67
A. Procedury przeciwdziałania niskiej frekwencji w ZSZ nr 2	68
B. Procedury szkolne – metody postępowania w sytuacjach kryzysowych z udziałem uczniów. . .	9

Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 72),
2. Ustawa: Prawo Oświatowe (art.29, 84),
3. Statut Szkoły,
4. Konwencja Praw Dziecka (art. 3, 19, 33),
5. Ustawa z 24 kwietnia 2015r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2015r. poz. 875).
6. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (Dz. U. z 2007r. poz.473),
7. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z 26 października 1982r. (z późniejszymi zmianami).
8. Rozporządzenie MEN z 14 maja 2020r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. (Dz.U.poz.872)
9. Rozporządzenie MEN z 12 sierpnia 2020r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

Działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym stanowią jedną z podstawowych funkcji szkoły i są zintegrowane ze Statutem Szkoły. Szkolny Program Wychowawczo – Profilaktyczny ma na celu dążenie poprzez określone działania do wszechstronnego rozwoju osobowego wychowanka w wymiarze intelektualnym, psychicznym, fizycznym, zdrowotnym i społecznym. Pandemia COVID-19 spowodowała zmianę priorytetów działań wychowawczo – profilaktycznych. Nadrzędnym celem stało się zdrowie i bezpieczeństwo uczniów i całej społeczności szkolnej, oraz utrzymanie nauczania stacjonarnego uczniów przez cały rok szkolny.

I. Diagnoza sytuacji wychowawczej młodzieży ZSZ nr 2

Działania wychowawcze i profilaktyczne zostały zaplanowane na podstawie diagnozy potrzeb i problemów w szkole. Diagnoza pozwoliła poznać potrzeby w zakresie działań zapobiegawczych, uzupełniających zadania wychowawcze.

Ocena uwzględniała:

- ☐ sukcesy wychowawcze i osiągnięcia edukacyjne uczniów,
- ☐ pozytywne postawy i relacje,
- ☐ aktywności i zaangażowania uczniów w życie szkoły, np.: wolontariat,
- ☐ samorządność uczniowska,
- ☐ udział w kołach zainteresowań,
- ☐ osiągnięcia pozaszkolne uczniów,
- ☐ trudności w osiąganiu zakładanych celów, np.
 - o problemy z frekwencją,
 - o lekceważenie obowiązków szkolnych,
 - o występowanie przemocy,
- ☐ brak oczekiwanych efektów wsparcia uczniów, np.
- ☐ udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- ☐ niski poziom zaangażowania rodziców.

Do przeprowadzenia diagnozy wykorzystano:

- ☐ obserwacje,
- ☐ analizę dokumentów (wyniki klasyfikacji, promocji i egzaminów, frekwencja, efekty pomocy psychologiczno-pedagogicznej),
- ☐ wywiady i rozmowy,
- ☐ ankiety.

Ważnym źródłem informacji jest ewaluacja zeszłorocznego programu. Wskazuje ona problemy i priorytety oraz ułatwia formułowanie nowych celów.

II. Wnioski i rekomendacje z ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego z roku szkolnego 2020-21

Przeprowadzone badania wskazują problemy występujące w szkole, którymi należy się zająć w kolejnym roku szkolny:

- ☐ naruszania przez uczniów dyscypliny szkolnej;
- ☐ niskiej motywacji do uczenia się i podejmowania aktywności na terenie szkoły;
- ☐ niskiej frekwencji na zajęciach;
- ☐ radzenia sobie ze stresem i brakiem kontaktów z rówieśnikami podczas kształcenia na odległość;
- ☐ podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych, tj. wagarowanie, palenie papierosów i spożywanie alkoholu oraz używanie substancji psychoaktywnych, zachowania agresywne;
- ☐ znajomości i przestrzegania zasad dobrego wychowania;

- odpowiedzialności za otoczenie i estetykę szkoły;
- zarządzania sobą w czasie wolnym;
- współpracy z rodzicami;
- umiejętności interpersonalnych.

III. Wizja ucznia - absolwenta ZSZ nr 2

Uczeń nabywa w naszej szkole cech ważnych dla prawidłowego funkcjonowania w przyszłym życiu dorosłym i zawodowym:

- **Kultury na co dzień, czyli jak obycie ułatwia życie** – uczeń kieruje się kulturalnymi zachowaniami, radzi sobie w sytuacjach problemowych, rozstrzyga wątpliwości i problemy moralne zgodnie z przyjętą hierarchią wartości, potrafi dokonać samooceny, prezentuje własny punkt widzenia i uwzględnia poglądy innych ludzi;
- **Odpowiedzialności** – uczeń pełnoletni wie co tzn. wiarygodność, odpowiada za swoje wyniki w nauce, za skutki podejmowanych decyzji, podporządkowuje się określonym zasadom życia społecznego, dba o zdrowie i życie własne i innych;
- **Znajomości etyki zawodowej** danej grupy zawodowej – uczeń odróżnia prawdę od kłamstwa, umie współdziałać z innymi, rozumie sens praw i obowiązków, szanuje siebie i innych, szanuje dobro wspólne, dba o estetyczny wygląd własny i otoczenia.

IV. Cele ogólne

Podstawowym celem szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest:

1. **wspomaganie i wspieranie** naturalnego rozwoju wychowanka poprzez: zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, rozwijanie indywidualnych potencjałów i możliwości, budowanie wspierającej relacji nauczyciel-uczeń; wskazywanie mocnych i słabych stron;
2. **kształtowanie sposobu myślenia i postaw** uznawanych za pożądane poprzez: kreowanie i wskazywanie wzorców, przekazywanie wartości istotnych z punktu widzenia kultury i relacji międzyludzkich, kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych;
3. **profilaktyka** zachowań ryzykownych poprzez: diagnozowanie zagrożeń, wyposażanie uczniów w wiedzę i umiejętności pomagające w radzeniu sobie z tymi zagrożeniami, proponowanie alternatywnych sposobów funkcjonowania, ochrona przed bezpośrednimi niebezpieczeństwami;
4. **korekcja deficytów i urazów** powstałych w toku wcześniejszego wychowania poprzez: diagnozę deficytów, stwarzanie takich sytuacji, by uczeń mógł zdobywać doświadczenia korygujące dotychczasowe urazy, udzielanie wsparcia terapeutycznego.

Uwzględnienie w programie kierunków polityki oświatowej państwa Ministra Edukacji i Nauki w roku szkolnym 2021/2022:

1. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, m.in. przez właściwą organizację zajęć edukacyjnych *wychowanie do życia w rodzinie* oraz realizację zadań programu wychowawczo-profilaktycznego.

2. Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie.
3. Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych. Szersze i przemyślane wykorzystanie w tym względzie m.in. wycieczek edukacyjnych.
4. Podnoszenie jakości edukacji poprzez działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, szczególnie w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19 w celu zapewnienia dodatkowej opieki i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa. Roztropne korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.
5. Wdrażanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności – rozwój umiejętności zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej, w tym uczeniu się dorosłych.
6. Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkołach. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.

V. Adresaci i realizatorzy programu

1. Adresatami niniejszego programu są:
 - ☐ wszyscy uczniowie naszej szkoły;
 - ☐ rodzice – w pierwszym rzędzie odpowiedzialni za wychowanie swego dziecka – naszego ucznia;
 - ☐ nauczyciele, którzy jednocześnie pełnią rolę realizatorów tego programu.
2. Działania adresowane do wszystkich uczniów:
 - ☐ zapoznanie uczniów z obowiązującymi w szkole regulaminami, w tym z ich prawami i obowiązkami, omówienie na lekcjach wychowawczych organizacji pracy szkoły, podstawowych zapisów Statutu, WSO i Programu Wychowawczo-Profilaktycznego;
 - ☐ propagowanie szacunku dla kultury, tradycji i zdrowego stylu życia, udział w tradycyjnych świętach i obrzędach narodowych, lokalnych i szkolnych;
 - ☐ budowanie poczucia przynależności do społeczności szkolnej;
 - ☐ budowanie i aktywizowanie zespołu klasowego.
3. Działania skierowane do rodziców:
 - ☐ monitorowanie potrzeb i oczekiwań rodziców wobec programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły:
 - ☐ rozmowy i konsultacje indywidualne;
 - ☐ dyskusje podczas wywiadówek klasowych;
 - ☐ anonimowe sondaże ankietowe.
 - ☐ psychoedukacja: wykłady o tematyce wychowawczej z udziałem pedagoga/psychologa szkolnego.
4. Działania skierowane do nauczycieli:
 - ☐ rozmowy i konsultacje indywidualne;
 - ☐ dyskusje podczas posiedzeń Rady Pedagogicznej;
 - ☐ udzielanie wsparcia w sytuacjach kryzysowych i konfliktowych.

VI. Rola i zadania wychowawcze nauczycieli.

Wychowawcą jest każdy pracownik pedagogiczny naszej szkoły.

Wychowawca klasy:

- ☐ jest bezpośrednio odpowiedzialny za proces wychowania powierzonych mu uczniów, planuje i organizuje pracę klasy;
- ☐ prowadzi lekcje wychowawcze według planu zaakceptowanego przez dyrektora.

Nauczyciel przedmiotowy:

- ☐ jest wychowawcą;
- ☐ realizuje podstawę programową i ze szczególną odpowiedzialnością troszczy się o indywidualizowanie pracy, dostosowanie wymagań edukacyjnych oraz udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej wobec ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na każdej lekcji.

Pedagog i psycholog szkolny:

- ☐ swoimi kompetencjami i warsztatem służy uczniom, rodzicom i nauczycielom;
- ☐ udziela porad i konsultacji.

VII. Zagadnienia i działania planowane w związku ze skutkami wywołanymi kilkumiesięczną izolacją pandemią

1. Planowanie działań związanych z:
 - a. odzyskaniem sprawności fizycznej,
 - b. uzupełnianiem braków w wiedzy,
 - c. wsparciem psychologicznym (odnowienia relacji i nawyku nauki w tradycyjnej formie).
2. Wyposażanie uczniów w wiedzę niezbędną do postępowania(na czas pandemii) w zakresie ochrony zdrowia oraz zdalnego nauczania.
3. Treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.
4. Rozmowy z uczniami na temat bezpieczeństwa w różnych środowiskach: w domu, poza domem np. sklepy, poradnie, obiekty sportowe w czasie nauki stacjonarnej lub zajęć szkolnych online w związku z epidemią koronawirusa: z wychowawcami, psychologiem szkolnym, na zajęciach specjalistycznych wskazanie stron internetowych na których umieszczane są aktualne informacje MEN, SANEPID.
5. Rekomendacja do oglądania lub wspólne obejrzenie i omówienie treści filmów, w których nauczyciele akademicki Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu w przystępny sposób mówią o drogach zakażenia koronawirusem i jak się przed nim ustrzec oraz jak wygląda przebieg i leczenie chorego z koronawirusem - you tube:

Koronawirus okiem epidemiologa - prof. Dr hab. Jacek Wysocki

Koronawirus okiem naukowca - dr hab. Piotr Rzymski

Koronawirus okiem klinicysty - prof. Dr hab. Iwona Mozer-Lisewska

swps.pl/strefa-psyche/wydarzenia/403-webinarium/21442-koronawirus-jak-wspierac-osoby-starsze-w-czasie-epidemii-webinar

6. Przekazanie uczniom materiałów: [koronawirus-Ksiazka-dla-dzieci-za-darmo.htm](#)
7. Przekazanie uczniom informacji:
 - ☐ Oferta skierowana jest do dzieci i młodzieży objętej obowiązkiem szkolnym lub kształcącej się w szkole ponadpodstawowej, do ukończenia 21 roku życia.
 - ☐ Opieka jest bezpłatna- w ramach umowy z NFZ. Nowością jest brak skierowania do psychologa i psychoterapeuty.
 - ☐ Anna Przywecka Gabinety Lekarskie MEDICOR ul. Powstańców Wielkopolskich 4, 61-895 Poznań tel. 61 855 28 33.
8. **Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111, czynny 7 dni w tygodniu, 24 godziny na dobę**
Telefon dla Rodziców i Nauczycieli 800 100 100 – aktualne informacje na stronie: 800100100.

VIII. Zadania wychowawcze - tematyka godzin z wychowawcą

Poziom klasy	Treści
siódma	1. Stwarzanie uczniom warunków do wszechstronnego rozwoju osobistego. 2. Kształtowanie postaw moralnych i społecznych. 3. Przygotowanie ucznia do dalszej drogi kształcenia i późniejszej pracy zawodowej. 4. Zapobieganie przemocy i agresji. 5. Zapobieganie stosowaniu substancji psychoaktywnych. 6. Wychowanie prozdrowotne.
ósma	
pierwsze	Kultura na co dzień wyrazem szacunku do siebie i drugiego człowieka.
drugie	Pełnoletniość zobowiązuje do odpowiedzialności.
trzecie	Być człowiekiem i dobrym fachowcem.

Klasa I - Kultura na co dzień wyrazem szacunku do siebie i drugiego człowieka.

Wychowawca może realizować bloki tematyczne/tematy w dowolnej kolejności. Materiały pomocnicze są tylko sugestią.

Blok tematyczny/tematy	Liczba godzin	Cele	Materiały pomocnicze
Nowa szkoła, nowe wyzwania. 1. Poznajemy zasady i normy postępowania w szkole. 2. Wybieramy naszych przedstawicieli. 3. Bezpieczeństwo na terenie szkoły i poza nią. 4. Biblioteka jako miejsce o charakterze interdyscyplinarnym.	4	1. Zapoznanie uczniów z dokumentacją szkoły, jej tradycjami i organami uczniowskimi. 2. Wybór samorządu klasowego, zapoznanie z zakresem obowiązków, integracja grupy. 3. Zapoznanie uczniów z zasadami bezpieczeństwa na terenie szkoły oraz w drodze do szkoły i do domu. 4. Zaznajomienie uczniów z pojęciem „interdyscyplinarny”, wizyta w bibliotece szkolnej.	Statut Szkoły, Koncepcja pracy szkoły, Program wychowawczo-profilaktyczny i inne. Regulaminy pracowni, instrukcja alarmowa na wypadek pożaru, ataku terrorystycznego i inne. Regulamin biblioteki szkolnej.
Poczucie bezpieczeństwa, odpowiedzialności i tożsamości szkolnej. 1. Poznajemy historię patrona naszej szkoły – Janusza Korczaka. 2. Do kogo mogę się udać z moimi problemami? 3. Inny nie znaczy gorszy. 4. Zasady współpracy i współdziałania w zespole.	4	1. Poznanie życia Janusza Korczaka, jego dokonań i spuścizny literackiej. 2. Wskazanie uczniom osób oraz instytucji, do których mogą się zwrócić o pomoc. Uświadomienie wagi komunikowania problemów. 3. Zrozumienie terminu „niepełnosprawność”, uświadomienie konieczności okazywania tolerancji. 4. Nabywanie umiejętności pracy w grupie i komunikowania się z rówieśnikami oraz nauczycielami.	Wiadomości z Internetu, prezentacje multimedialne, książki. Prelekcja, pogadanka z psychologiem lub pedagogiem szkolnym. Laureaci paraolimpiad – prezentacje przygotowane przez uczniów. Wspólne przygotowanie gazetki ściennej, plakatu i innych.

Kultura na co dzień, czyli jak obycie ułatwia życie 1. Dobre maniery, uprzejmość, ale co to jest? 2. Jak zachować się w szkole, w pracy? 3. Jak zachować się na ulicy i w środkach komunikacji publicznej?	6	Poznanie wagi odpowiednich zachowań. Upamiętnianie wydarzeń z przeszłości i najważniejszych świąt narodowych. Wyrabianie nawyków kulturalnego zachowania się. Kształtowanie postaw patriotycznych. Wyrabianie nawyków kulturalnego zachowania się.	Prezentacja na SPI. Wyjście w wybrane miejsce pamięci narodowej. Prezentacja na SPI. Prezentacja na SPI.
Moje relacje z rodziną szczególnie spowodowane następstwem Covid 19 1. Rola rodziców/opiekunów w procesie edukacyjno – wychowawczym. 2. Tradycje rodzinne. 3. Świąteczne spotkania klasowe w dowolnej formie (np. wigilia, jasełka, kolędowanie)	3	Uświadomienie uczniom roli rodziny w ich życiu i wagi aktywnego uczestnictwa ich rodziców/opiekunów w procesie edukacyjnym i wychowawczym. Kształtowanie odpowiedzialności za podtrzymywanie tradycji i dobrą atmosferę w domu rodzinnym.	Pogadanka wsparta przykładami. Fragment wybranego filmu
Szkoła – mój wybór 1. Przyczyny i skutki wagarów. 2. Czy potrafię się uczyć? 3. Mój stosunek do zdobywania wiedzy. 4. Poznań – moje miasto.	4	Uświadomienie uczniom skutków wagarów. Rozbudzanie u uczniów motywacji do nauki. Uświadomienie uczniom potrzeby sprawniejszego wykorzystania swoich możliwości intelektualnych. Budzenie zainteresowania historią oraz kulturą Poznania.	Analiza frekwencji i jej wpływu na oceny. Materiały dla nauczycieli: „Motywacja i kształtowanie motywacji. Jak sprawić, żeby uczeń chciał chcieć”. Mapy, broszury, przewodniki po

			Poznaniu.
W trosce o zdrowie szczególnie spowodowane następstwem Covid 19 1. Zdrowy styl życia 2. Czy sport może być sposobem na rozwój osobowości?	2	Rozwijanie dbałości o własne zdrowie, zasady zdrowego odżywiania. Rozwijanie pasji sportowych.	Spotkanie z pielęgniarką szkolną. Prezentacja uczniowskich pasji sportowych.
O trudnej sztuce przetrwania 1. Jak uniknąć konfliktów z prawem? 2. Obrona przed negatywnym wpływem innych ludzi. 3. Asertywność jako inteligentny sprzeciw. 4. Sztuka negocjacji lepszym sposobem rozwiązywania konfliktów.	4	Poznanie najważniejszych punktów Kodeksu Cywilnego i wyższości prawa nad zachowaniem niemoralnym. Kształtowanie umiejętności dokonywania odpowiednich wyborów i decyzji. Kształtowanie umiejętności odmawiania. Doskonalenie umiejętności komunikowania się z innymi ludźmi.	Kodeks Cywilny – fragmenty.
Niszcząca siła uzależnień 1,2. Zagrożenia związane z alkoholem i nikotyną. 3,4. Uzależnienie od narkotyków i dopalaczy – piekło duszy i ciała.	4	Poznanie zalet życia bez używek i zgubnych skutków trwania w nałogu. Poznanie mechanizmu uzależnienia i sposobu radzenia z nałogiem.	Książka Witolda Gombrowicza „Jak rzucić palenie?” Fragmenty książki „Pamiętnik narkomanki” Barbary Rosiek, przedstawienie profilaktyczne.
Jestem Polakiem. Co mogę dać innym? 1. 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości. 2. Rocznicą wybuchu Powstania Wielkopolskiego.	4	Upamiętnianie ważnych wydarzeń z przeszłości. Kształtowanie umiejętności bezinteresownego pomagania innym, uczenie empatii, wrażliwości, zrozumienia dla innych.	Konkurs fotograficzny „Powstanie Wielkopolskie okiem kamery” Spotkanie z. pieśnią patriotyczną. Wycieczki do Muzeum Powstania

skiego. 3. Rocznica Konstytucji 3 Maja. 4. Wolontariat czyli praca na rzecz innych. 5. Obowiązki rodziców wobec dziecka i dziecka wobec rodziców.		Uświadomienie uczniom wagi pomocy rodzicom, Prawa dziecka według Korczaka.	Wlkp. Konkurs plastyczny Prezentacja przygotowana przez uczniów. Broszura informacyjna o dowolnym wolontariacie, zorganizowanie spotkania z osobą zaangażowaną w wolontariat.
Jak zagospodarować wolny czas? 1. Umiejętność spędzania wolnego czasu. 2. Wakacyjna praca. O czym trzeba pamiętać? 3. Bezpieczne wakacje.	3	Zaprezentowanie przez uczniów zainteresowań i form spędzania wolnego czasu. Rozbudzenie motywacji do podejmowania wakacyjnej pracy zarobkowej. Uwrażliwienie uczniów na wszelkie niebezpieczeństwa związane okresem wakacyjnym.	Prezentacja najciekawszych pasji i zainteresowań uczniów.

Klasa II - Pełnoletniość zobowiązuje do odpowiedzialności.

Wychowawca może realizować bloki tematyczne/tematy w dowolnej kolejności. Materiały pomocnicze są tylko sugestią.

Blok tematyczny/tematy	Liczba godzin	Cele	Materiały pomocnicze
Funkcjonowanie i tradycje szkoły 1. Organizacja pracy na godzinach wychowawczych. Zasady współpracy.	4	Przypomnienie podstawowych zasad obowiązujących w szkole i jej najważniejszych tradycji. Wybór samorządu klasowego, zapo-	Statut Szkoły, Koncepcja pracy szkoły, Program wychowawczo- profilaktyczny i inne. Regulaminy pracowni, instrukcja alarmowa na wypadek pożaru, ataku terrorystycznego i inne.

2. Wybieramy naszych przedstawicieli. 3. Bezpieczeństwo na terenie szkoły i poza nią. 4. Sylwetka i życie patrona szkoły – Janusza Korczaka.		znanie z zakresem obowiązków, integracja grupy. Przypomnienie podstawowych zasad bezpieczeństwa na terenie szkoły oraz w drodze do szkoły i do domu. Wzbogacenie wiedzy o patronie szkoły.	Publikacje zaczerpnięte z Internetu.
Dojrzałość zobowiązuje do odpowiedzialności 1. Co to znaczy być dojrzałym (dojrzałość psych., fiz. i społ.)? 2. Być czy mieć? 3. Media i wszystko na sprzedaż? 4. Kim jestem? Pojęcie godności ludzkiej.	4	Przyswojenie wiedzy o zachowaniach oraz emocjach świadczących o dojrzałości. Wskazanie uczniom na potężną siłę manipulacji mediów na temat mody i reklamy. Uświadomienie uczniom manipulacji mediów na temat wzorców osobowych i zasad moralnych. Wzmacnianie szacunku dla własnej osoby.	Wiadomości z Internetu, prezentacje multimedialne, książki. Prelekcja, pogadanka, przykłady manipulacji zawarte w reklamach. Odpowiednie fragmenty programów telewizyjnych.
Rozmowy, dyskusje, negocjacje 1. Komunikowanie się z innymi. 2. 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości 3. Sztuka rozmowy.	4	Przypomnienie i przyswojenie najważniejszych form grzecznościowych. Upamiętnianie wydarzeń z przeszłości i najważniejszych świąt narodowych. Wyrobienie nawyków kulturalnego	Prezentacja Wyjście w wybrane miejsce pamięci narodowej. Prezentacja, aranżowanie rozmów w parach. Wykaz instytucji, w których można uzyskać pomoc w sytuacjach kryzysowych.

4. Dyskusja, negocjacja, kompromis – rodzice i dzieci, dorośli i młodzież.		prowadzenia rozmowy i umiejętności słuchania rozmówcy. Uzyskanie informacji o przyczynach kryzysu w rodzinie oraz wskazanie miejsc, gdzie można szukać pomocy.	
Po pierwsze rodzina 1. Jak się kłócić, jak krytykować – wyrażanie złości i gniewu w nieinwazyjny sposób. 2. Unikanie sytuacji sprzyjających powstawaniu agresji i przemocy. 3. Świąteczne spotkania klasowe w dowolnej formie (np. wigilia, jasełka, kolędowanie).	3	Zapoznanie z pojęciem „konflikt”, nabywanie umiejętności pokojowego rozwiązywania konfliktów. Kształtowanie umiejętności rzeczowej i pokojowej negocjacji.	Materiały ze szkolenia „Neurolingwistyczne planowanie” (NLP). „Postaw na rodzinę”http://postawnarodzine.pl/wp-content/uploads/2013/12/folder2015szko%C5%82y.pdf
Zagrożenia i pułapki współczesnego świata szczególnie spowodowane następstwem Covid 19 1,2. Alkoholowi, narkotekom, papierosom mówię NIE. 3. Dziękuję, NIE – różne sposoby odmawiania. 4. Zagrożenia cyberprzestrzeni.	4	Uświadomienie uczniom zgubnych skutków trwania w nałogu, wskazanie na zalety życia bez używek. Wskazywanie pozytywnych skutków asertywności. Uświadomienie uczniom możliwości uzależnienia od Internetu, gier komputerowych, elektronicznych gier zręcznościowych i innych.	„Poradnik dydaktyczny godziny z wychowawcą”, Barbara Bleja-Sosna, filmy edukacyjne, przedstawienie o charakterze profilaktycznym, ulotki. Film edukacyjny „Zwolnij w sieci”.
Sens życia	2	Rozwijanie pasji i zainteresowań jako	Przedstawienie swoich pasji i zainteresowań przez

1. Jak żyć, by być spełnionym? 2. Ludzie, którym ufam – autorytety.		recepta na ciekawe życie. Zapoznanie z cechami, jakimi odznacza się autorytet; rola autorytetu w życiu człowieka.	chętnych uczniów. Dyskusja – kto jest dla mnie autorytetem i dlaczego.
Trochę o uczuciach 1,2. Rola przyjaźni i miłości w rozwoju emocjonalnym człowieka. 3. „Empatia” - modny wyraz czy cecha ludzi wrażliwych. 4. Przeciwno stereotypom i uprzedzeniom.	4	Usystematyzowanie cech dobrego przyjaciela i uświadomienie jego „terapeutycznego” działania. Przyswojenie terminu „empatia” oraz wyrabianie wrażliwości na zrozumienie uczuć i stanów innych ludzi. Uświadomienie uczniom negatywnych skutków traktowania i postrzegania osób oraz sytuacji dla nich odmiennych.	Prezentacja Słownik języka polskiego, prezentacja.
Kultura bycia czyli savoir vivre na co dzień 1,2. Mój wygląd świadczy o mnie. 3. Język jest moją wizytówką. 4. Przeprowadzenie klasowego konkursu na mistrza dobrych manier.	4	Uwrażliwienie uczniów na dbanie o higienę osobistą. Zapoznanie z zasadami dostosowania ubioru do miejsca i sytuacji. Kształtowanie prawidłowych nawyków językowych, walka z wulgaryzmami. Propagowanie pozytywnych wzorców osobowych.	Prezentacja Prezentacja Pytania konkursowe. Regulamin konkursu.
Ojczyzna, patriotyzm, honor –	6	Upamiętnianie ważnych wydarzeń z	Konkurs fotograficzny „Powstanie Wielkopolskie

niemodne słowa? 1. 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości. 2. Rocznicą wybuchu Powstania Wielkopolskiego. 3. Rocznicą Konstytucji 3 Maja. 4. Co to znaczy być dobrym patriotą? 5. Co trzeba wiedzieć o terroryzmie? 6. Świadek historii – spotkanie z więźniem obozu koncentracyjnego.		przeszłości. Wzbudzanie szacunku dla symboli narodowych. Wzbudzanie w uczniach postawy patriotycznej. Zaznajomienie uczniów z przyczynami i skutkami aktów terroryzmu, wskazanie bezpiecznych zachowań. Pielęgnowanie postawy szacunku dla pokoju i pamięci o bohaterach.	okiem kamery” Spotkanie z. pieśnią patriotyczną. Wycieczki do Muzeum Powstania Wlkp. Konkurs plastyczny Notatki z historii, symbole narodowe: godło, hymn, flaga. Najpiękniejsze pieśni patriotyczne, fragmenty filmów historycznych. Fragmenty filmów dokumentalnych, instrukcja postępowania na wypadek ataku terrorystycznego. Spotkanie z zaproszonym gościem.
Przemoc rodzi przemoc 1. Jak unikać sytuacji sprzyjających powstawaniu agresji i przemocy? 2. Wakacyjna praca w krajach UE. O czym trzeba pamiętać? 3. Bezpieczne wakacje.	3	Sposoby pokojowego rozstrzygania konfliktów. Rozbudzenie motywacji do podejmowania wakacyjnej pracy zarobkowej oraz ostrzeżenie przed zagrożeniami. Uwrażliwienie uczniów na wszelkie niebezpieczeństwa związane okresem wakacyjnym.	Spotkanie z psychologiem lub pedagogiem szkolnym. Wykaz instytucji, które zajmują się naborem do sezonowej pracy za granicą.

Klasa III - Być Człowiekiem i dobrym fachowcem.

Wychowawca może realizować bloki tematyczne/tematy w dowolnej kolejności. Materiały pomocnicze są tylko sugestią.

Blok tematyczny/tematy	Liczba godzin	Cele	Materiały pomocnicze
Funkcjonowanie w szkole szczególnie spowodowane następstwem Covid 19 1. Organizacja pracy na godzinach wychowawczych. 2. Wybieramy naszych przedstawicieli. 3. Bezpieczeństwo na terenie szkoły i poza nią. 4. Co wiem o patronie szkoły? – przypomnienie i pogłębienie wiadomości, quiz	4	Przypomnienie i utrwalenie wybranych treści z dokumentów szkolnych. Wybór samorządu klasowego, zapoznanie z zakresem obowiązków, integracja grupy. Przypomnienie zasad bezpieczeństwa na terenie szkoły oraz w drodze do szkoły i do domu. Pogłębienie i wzbogacenie wiedzy o patronie.	Statut Szkoły, Koncepcja pracy szkoły, Program wychowawczo-profilaktyczny i inne. Regulaminy pracowni, instrukcja alarmowa na wypadek pożaru, ataku terrorystycznego i inne. Zasoby biblioteki szkolnej.
Czas pomyśleć o przyszłości 1. Dbam o swoje zdrowie - fizyczne i psychiczne. 2. Czy jestem już dorosły i gotowy do odpowiedzialnego podjęcia pracy? 3. Praca i jej znaczenie. Doradztwo zawodowe plany ścieżki zawodo-	4	Wprowadzenie pojęcia „higiena zdrowia psychicznego”, nabycie umiejętności właściwego planowania pracy, relaksu i wypoczynku. Wskazanie uczniom cech, zachowań i obowiązków osoby dorosłej oraz jej odpowiedzialności za wykonywaną pracę. Kształtowanie umiejętności plano-	Wiadomości z Internetu, prezentacje multimedialne, książki. Prelekcja, pogadanka z psychologiem lub pedagogiem szkolnym, doradcą zawodowym.

wej. 4. Praca nobilituje człowieka.		wania własnej ścieżki zawodowej oraz docenianie wartości bycia zatrudnionym. Wprowadzenie pojęcia „nobilitacja”. Kształtowanie postawy chęci i gotowości podjęcia pracy.	
Cechy i pożądane zachowania dobrego pracownika 1. Dlaczego warto być uprzejmym? 2. Dlaczego warto być uczciwym? 3. Dlaczego warto być punktualnym? 4. Dlaczego warto być wytrwałym?	4	Pogłębienie i wzbogacenie wiedzy dotyczącej grzeczności i uprzejmości oraz korzyści z nich płynących. Kształtowanie odpowiednich postaw. Wyrabianie nawyku punktualności nie tylko w miejscu pracy. Ukazanie korzyści płynących z wytrwałego dążenia do celu.	Spotkania z doradcą zawodowym. Prezentacja na SPI. Prezentacja na SPI. Prezentacja na SPI. Prezentacje na SPI.
Zimowe nastroje 1. Jak sobie radzić z przygnębieniem i apatią? 2. O problemach natury psychicznej: depresja, nerwica, fobie. 3. Świąteczne spotkania klasowe w dowolnej formie (np. wigilia, jasełka, kolędowanie)	3	Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i stresogennych. Jak bronić się przed nerwicą, depresją i fobiami. Sposoby pokonywania problemów psychicznych.	Zaproszenie psychologa szkolnego.
Jak się zaprezentować przyszłe-	4	Poszerzenie wiedzy na temat dobre-	Spotkania z doradcą zawodowym.

mu pracodawcy? 1,2. Jak zrobić dobre wrażenie na pracodawcy, czyli psychologia CV i listu motywacyjnego. Unikanie rutyny. 3. Rozmowa kwalifikacyjna – trudna sztuka mówienia o sobie. 4. Mój język świadczy o mnie.		go CV i listu motywacyjnego. Stosowny strój, mowa ciała, umiejętność mówienia o sobie. Uwrażliwienie na poprawność językową.	Przykładowe dokumenty aplikacyjne. Możliwe pytania zadawane podczas rozmowy kwalifikacyjnej. Klasowy konkurs poprawnej polszczyzny.
Rozwijam swoje zainteresowania 1. Potrafię zaplanować wolny czas. 2. W niewoli uzależnień - trzeźwość. Impreza bez alkoholu.	2	Ukazanie korzyści płynących z hobby, zainteresowań i pasji. Wspólne spotkanie bez alkoholu jako okazja do dzielenia się swoimi pasjami.	Prezentacja własnych zainteresowań.
O trudnej sztuce przetrwania 1. Jak uniknąć konfliktów z prawem? 2. Obrona przed negatywnym wpływem innych ludzi. 3. Asertywność jako inteligentny sprzeciw. 4. Sztuka negocjacji lepszym sposobem rozwiązywania konfliktów.	4	Poznanie najważniejszych punktów Kodeksu Cywilnego i wyższości prawa nad zachowaniem niemoralnym. Kształtowanie umiejętności dokonywania odpowiednich wyborów i decyzji. Kształtowanie umiejętności odmawiania. Doskonalenie umiejętności komunikowania się z innymi ludźmi.	Kodeks Cywilny - fragmenty

W drodze do spełnienia marzeń 1,2. Chce się podobać. Chodzę z dziewczyną/chłopakiem. Rodzina moich marzeń. 3. Portale społecznościowe w naszym życiu. 4. A miało być tak pięknie... „Więzenie – stracony czas”	4	Kształtowanie postawy odpowiedzialności za emocje swoje i innych osób. Ideał ojca i matki. Odpowiedzialność za życie poczęte. Ukazanie pozytywnych i negatywnych aspektów korzystania z portali społecznościowych. Ostrzeżenie przed lekkomyślnym zawieraniem znajomości. Uświadomienie uczniom, jakie konsekwencje powoduje lekkomyślne działanie niezgodne z prawem.	Film – jak powstaje nowe życie? https://www.youtube.com/watch?v=m0Z6hFdIR4A Film „Więzenie – stracony czas”.
Jestem Polakiem, żyję w Polsce 1. 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości. 2. Rocznicą wybuchu Powstania Wielkopolskiego. 3. Rocznicą Konstytucji 3 Maja. 4. Jak gospodarować domowym budżetem? 5. Czynności związane z płatnościami, bankowością, sprawami urzędowymi. 6. W hołdzie rodzicom. Moje po-	6	Upamiętnianie ważnych wydarzeń z przeszłości. Uświadomienie ekonomiczne, kształtowanie nawyku planowania wydatków. Kształtowanie postawy wdzięczności, wyrabianie nawyku pomocy rodzicom.	Konkurs fotograficzny „Powstanie Wielkopolskie okiem kamery” Spotkanie z. pieśnią patriotyczną. Prezentacja przygotowana przez uczniów.

winności wobec rodziców.			
Co dalej absolwencie? 1. Organizacja pracy umysłowej w okresie przygotowywania się do egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. 2. Możliwości dalszej edukacji. 3. Bezpieczne wakacje.	3	Uświadomienie uczniom ich pełnej odpowiedzialności za przygotowanie się i wyniki egzaminu. Zaznajomienie uczniów z ofertą edukacyjną . Uwrażliwienie uczniów na wszelkie niebezpieczeństwa związane okresem wakacyjnym.	Spotkanie z doradcą zawodowym.

Klasa VII i VIII Szkoły Podstawowej z Oddziałami Przysposabiającymi do Pracy.

7. Stwarzanie uczniom warunków do wszechstronnego rozwoju osobistego.
8. Kształtowanie postaw moralnych i społecznych.
9. Przygotowanie ucznia do dalszej drogi kształcenia i późniejszej pracy zawodowej.
10. Zapobieganie przemocy i agresji.
11. Zapobieganie stosowaniu substancji psychoaktywnych.
12. Wychowanie prozdrowotne.

OBSZAR 1. Stwarzanie uczniom warunków do wszechstronnego rozwoju osobistego

Zadanie	Sposób realizacji	Przedmiot	Osoby odpowiedzialne
1. Wspomaganie rozwoju osobowego ucznia we wszystkich wymiarach	1. poznanie przez uczniów własnych mocnych i słabych stron 2. rozpoznanie środowiska rodzinnego uczniów i ich potrzeb 3. dostosowywanie ogólnych celów nauczania do indywidualnych potrzeb, zainteresowań i celów ucznia 4. motywowanie do skutecznego działania 5. rozwijanie zainteresowań uczniów 6. współpraca ze Środowiskowym Hufcem Pracy	wszystkie przedmioty	nauczyciele uczący, psycholog, pedagog, wychowawcy
2. Kształtowanie u uczniów świadomej potrzeby doskonalenia swojej osobowości.	1. uświadomienie uczniom ważności takich cech osobowości jak: uczciwość, odpowiedzialność, poczucie godności, pracowitość, aktywność życiowa, 2. kształtowanie w uczniach odporności na stres 3. uczenie wyrażania własnej opinii i jej argumentowania	wszystkie przedmioty	wychowawcy psycholog pedagog, nauczyciele uczący poszczególnych przedmiotów
3. Nauczyciele przyczyniają się do tworzenia przyjaznego klimatu w szkole, budowania wzajemnych pozytywnych relacji z uczniami i ich rodzicami	1. okazywanie uczniom zainteresowania i troski 2. konsekwentne przestrzeganie reguł zachowania uczniów na terenie szkoły 3. rozwiązywanie spraw dyscyplinarnych z zastosowaniem zindywidualizowanego podejścia do ucznia 4. wzmacnianie więzi uczniów ze szkołą i społecznością lokalną 5. stosowanie w pracy dydaktycznej i wychowawczej pozytyw-	wszystkie przedmioty	nauczyciele uczący, psycholog, pedagog

	ných wzmocnień		
6. Integracja zespołu klasowego	- kształtowanie umiejętności współistnienia w grupie - rozbudzanie postaw tolerancji i szacunku wobec odmienności - budowanie prawidłowych kontaktów interpersonalnych	lekcje wychowawcze wszystkie przedmioty	wychowawcy klas, nauczyciele

OBSZAR 2. Kształtowanie postaw moralnych i społecznych

Zadanie	Sposób realizacji	Przedmiot	Osoby odpowiedzialne
1. Określenie systemu norm obowiązującego w szkole.	- zapoznanie uczniów z prawami i obowiązkami ucznia. - zapoznanie z regułami zachowania obowiązującymi w miejscach publicznych. - zapoznanie uczniów z normami estetycznego wyglądu i zasadami higieny osobistej. Propagowanie zasad dbałości o wygląd zewnętrzny - uwzględnianie w ocenie z zachowania wymagań określonych w szkolnym regulaminie ustalania oceny zachowania ucznia	lekcje wychowawcze	dyrektor wychowawcy psycholog pedagog, nauczyciele uczący poszczególnych przedmiotów
2. Pomoc uczniom w rozpoznawaniu wartości moralnych w dokonywaniu wyborów i hierarchizacji tych wartości	- kształtowanie w uczniach umiejętności dostrzegania problemów moralnych i wartościowania postaw - uczulanie uczniów na zagadnienie hierarchii wartości akceptowanej społecznie - wyrabianie w naszych uczniach umiejętności pracy nad sobą - kształtowanie postawy tolerancji i poszanowania wobec poglądów drugiego człowieka, podejmowanie działań antydyskryminacyjnych - kształtowanie potrzeby wrażliwości uczniów naszego gimnazjum na potrzeby innych ludzi	lekcje wychowawcze poszczególne przedmioty	wychowawcy, nauczyciele uczący poszczególnych przedmiotów, psycholog, pedagog
2. Kształtowanie postawy patriotyzmu	kształtowanie przynależności do wspólnoty rodzinnej, szkolnej, lokalnej i regionalnej	lekcje wychowawcze	wychowawcy klas

	- kształtowanie tożsamości narodowej przy jednoczesnym otwarciu na wartości kultury europejskiej - uczenie godnego zachowania podczas świąt narodowych - kultywowanie tradycji szkolnych - przybliżanie postaci historycznych i śladów historii w regionie - uczenie szacunku dla własnego języka	WOS, historia j. polski, geografia	nauczyciele poszczególnych przedmiotów, samorząd uczniowski
3. Kształtowanie postawy poszanowania wspólnego mienia	- wyposażenie w wiedzę dotyczącą zasad BHP - uświadamiania uczniom współodpowiedzialności za mienie szkoły.	lekcje wychowawcze-przedmiotowe	wychowawcy klas, nauczyciele poszczególnych przedmiotów, psycholog, pedagog
3. Kształtowanie w uczniach postawy wolnej od uzależnień, agresji i przemocy.	- wyposażenie w wiedzę dotyczącą problemów uzależnień i problemu przemocy - kształtowanie umiejętności odmawiania - wzmacnianie w uczniach poczucia własnej wartości - zapoznanie uczniów z procedurami obowiązującymi na terenie szkoły w przypadku podejrzenia stosowania środków psychoaktywnych lub sytuacji przemocowych - wykorzystanie do wyjaśniania przebiegu zachowań przemocowych wśród uczniów oraz określania sprawców niszczenia mienia szkoły bądź mienia innych uczniów za pomocą systemu monitoringu szkolnego CCTV, który jest zgłoszony do Komisariatu Policji - wskazywanie uczniom alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego	lekcje biologii, wychowawcze indywidualne lub grupowe rozmowy z psychologiem lub pedagogiem szkolnym	wychowawcy klas, psycholog, pedagog, nauczyciele wszystkich przedmiotów
4. Rozwijanie i	1. Zachęcanie uczniów do anga-	akcje wolon-	pedagog szkol-

wspieranie działań w ramach wolontariatu.	zowania się w działania wolontariatu szkolnego 2. Uczestnictwo w akcjach społecznych skierowanych do osób potrzebujących 3. Rozwijanie w uczniach wrażliwości na sytuację drugiego człowieka	tariatu na terenie szkoły i poza nią	ny, opiekun wolontariatu, wychowawcy
---	--	--------------------------------------	--

OBSZAR 3. Przygotowanie ucznia do dalszej drogi kształcenia i późniejszej pracy zawodowej

Zadanie	Sposób realizacji	Przedmiot	Osoby odpowiedzialne
1. Kształcenie umiejętności uczenia się.	1. kształtowanie umiejętności efektywnego przyswajania sobie wiedzy 2. zachęcanie rodziców w/w uczniów do wykonania badań psychologiczno – pedagogicznych w Poradniach psychologiczno – pedagogicznych lub innych poradniach specjalistycznych celem uzyskania pełniejszej diagnozy i wskazań do dalszej pracy z uczniem 3. szczególne zwracanie uwagi przez nauczycieli na zalecenia i wskazania zawarte w opiniach i/lub orzeczeniach Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej lub innej poradni specjalistycznej	lekcje wychowawcze-indywidualne rozmowy z rodzicami uczniów	wychowawcy psycholog pedagog, nauczyciele uczący poszczególnych przedmiotów, samorząd uczniowski
2. Rozwijanie zainteresowań uczniów oraz praca z uczniem zdolnym	1. odkrywanie uzdolnień 2. organizowanie konkursów przedmiotowych 3. udział uczniów w konkursach i olimpiadach szkolnych i pozaszkolnych 4. organizowanie zajęć pozalekcyjnych	poszczególne przedmioty, koła zainteresowań	nauczyciele poszczególnych przedmiotów, wychowawcy klas, opiekunowie kół zainteresowań
3. Przygotowanie uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia	1. pomoc w uświadamianiu sobie przez uczniów celów ich dążeń i planów na przyszłość 2. realizacja doradztwa zawodowego dla młodzieży 3. zapoznanie uczniów z ofertą oświatową w zakresie możli-	lekcje wychowawcze rozmowy z psychologiem lub pedagogiem	wychowawcy klas, psycholog, pedagog

	wości kształcenia na kolejnym etapie edukacyjnym	szkolnym, j. polski, WOS	
	4. współpraca z Ochotniczym Hufcem Pracy w zakresie realizacji praktyk zawodowych uczniów oraz egzaminu czeladniczego		

OBSZAR 4. Zapobieganie przemocy i agresji

Zadanie	Sposób realizacji	Przedmiot	Osoby odpowiedzialne
1. Zwiększenie samooceny uczniów. 2. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacji przemocy i agresji. 3. Kształtowanie postaw antydyskryminacyjnych. 4. Integracja zespołów klasowych. 5. Dostarczanie wiedzy na temat sposobów radzenia sobie z emocjami. 6. Kształtowanie postawy tolerancji.	1. zajęcia wychowawcze 2. prelekcje 3. udział w projektach i programach podnoszących wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka, odnoszących się do poszanowania godności i praw człowieka 4. stosowanie jasno określonego systemu wzmacnień i konsekwencji 5. współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły, w tym z Policją, Zespołami Służb Kuratorskich.	lekcje wychowawcze indywidualne rozmowy z rodzicami uczniów	wychowawcy nauczyciele pedagog psycholog dyrektor

OBSZAR 5. Zapobieganie stosowaniu substancji psychoaktywnych

Zadanie	Sposób realizacji	Przedmiot	Osoby odpowiedzialne
1. Dostarczenie uczniom i rodzicom wiedzy na temat konsekwencji stosowania substancji psychoaktywnych. 2. Aktualizowanie wiedzy nauczycieli na pojawiające się nowe zagrożenia związane z	1. gromadzenie i udostępnianie materiałów na temat profilaktyki uzależnień 2. lekcje wychowawcze poruszające tematykę uzależnień: przyczyn i konsekwencji zażywania 3. zajęcia z zakresu asertywności 4. przygotowanie gazetek informacyjnych w klasach i/lub	lekcje wychowawcze indywidualne rozmowy z rodzicami uczniów	wychowawcy nauczyciele pedagog psycholog

substancjami psychoaktywnymi. 3. Wzmacnianie w uczniach umiejętności asertywne – odmawiania.	holu szkoły; 5. udział nauczycieli w radach szkoleniowych 6. pogadanki dla rodziców		
---	---	--	--

OBSZAR 6. Wychowanie prozdrowotne.

Zadanie	Sposób realizacji	Przedmiot	Osoby odpowiedzialne
1. Popularyzacja aktywności ruchowej.	1. organizowanie wycieczek klasowych. 2. udział uczniów w turniejach i zawodach sportowych. 3. możliwość uczestnictwa uczniów w sportowych zajęciach pozalekcyjnych	lekcje wychowania fizycznego, lekcje wychowawcze	nauczyciele wychowania fizycznego, wychowawcy
1. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat zasad prawidłowego odżywiania 2. Wskazywanie zagrożeń związanych z otyłością, jak również z niedożywieniem	1. prowadzenie zajęć interakcyjnych 2. udział uczniów w zajęciach na temat higienicznego i zdrowego żywienia 3. realizacja programów: "Trzymaj formę", "Bądźmy zdrowi - wiemy więc, działamy", "Europejski kodeks walki z rakiem" 4. promowanie aktywności sportowej: zawody sportowe, koła zainteresowań, zapewnienie możliwości alternatywnych form spędzania wolnego czasu 5. współpraca z instytucjami promującymi zdrowy styl życia (PCK, Sanepid), 6. pedagogizacja rodziców w zakresie zasad zdrowego stylu życia 7. poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów na temat rozpoznawania wczesnych objawów używania suplementów diety i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach.	lekcje wychowawcze, biologia, koła sportowe	wychowawcy nauczyciele dyrektor
2. Promowanie higienicznego i bezpiecz-	1. wzbogacanie wiedzy oraz umiejętności uczniów w zakresie dbałości o higienę osobistą	biologia, lekcje wychowawcze	wychowawcy klas. nauczyciele

nego stylu życia	oraz prowadzenia zdrowego stylu życia. 2. udział uczniów w konkursach wiedzy o zdrowiu 3. współpraca z rodzicami lub opiekunami prawnymi uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia	wawcze	le biologii, wychowania fizycznego
------------------	--	--------	------------------------------------

IX. Harmonogram uroczystości, wydarzeń, imprez szkolnych, konkursów, projektów wykaz na rok szkolny 2021-22

ze szczególnym uwzględnieniem:

1. odzyskania sprawności fizycznej,
2. uzupełniania braków w wiedzy,
3. wsparcia psychologicznego (odnowienia relacji i nawyku nauki w tradycyjnej formie).

Uroczystość /wydarzenie	Termin	Osoba odpowiedzialna
uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego	IX	Dyrekcja, wychowawcy
Piknik klas PP Pożegnanie lata	IX	Nauczyciele klas PP
rocznica napaści ZSRR na Polskę	IX	Tomasz Krzyżaniak, Ewa Łęcka
Beatyfikacja kar. Stefana Wyszyńskiego konkurs	IX	Alina Grzywaczewska-Ignyś, Dobrawa Drozdowska
jesienny obóz sportowy Olimpiad Specjalnych	X	Natalia Nowak, Maciej Turajski
ślubowanie uczniów pierwszych klas obchody Dnia Edukacji Narodowej	X	Joanna Ciepluch, Monika Jeżyk, Olimpia Murawska
„Paka dla zwierzaka” zbiórka dla schroniska dla zwierząt	X	Monika Bajerowicz
Polskie tradycje: Katarzynki i Andrzejki – spotkanie towarzyskie. Klasy PP	XI	Beata Banaszak
11 listopada w mojej małej ojczyźnie	XI	Tomasz Krzyżaniak, Ewa Łęcka, Olimpia Murawska
Turnus rehabilitacyjny	XI	Ewa Łęcka, Iwona Galantowicz
Śladami Enigmy	XI	Olimpia Murawska, Joanna Wojtuś
rocznica wprowadzenia stanu wojennego - projekt edukacyjny rozpoczynający się w grudniu trwający do grudnia 2021 (41 rocznica)	XII	Tomasz Krzyżaniak, Ewa Łęcka
kiermasz świąteczny	XII	Katarzyna Stobrawa, Beata Drózd-Janicka, Iwona Galantowicz, Ewa Łęcka, Weronika Lorenc Polic, Joanna Ciepluch
Powstanie Wielkopolskie - quiz	XII	Tomasz Krzyżaniak, Ewa Łęcka, Olimpia Murawska
jasełka z Janem Pawłem II	XII	Alina Grzywaczewska-Ignyś, Dobrawa Drozdowska
bal karnawałowy	I	Joanna Koczorowska-Barełkowska,
Udział w charytatywnym, walentynkowym koncercie w szkole muzycznej	II	Beata Michalska-Kunicka, Katarzyna Dakowska-Mruk

		Lucyna Drewniak
Żołnierze wyklęci quiz	III	Tomasz Krzyżaniak, Ewa Łęcka Olimpia Murawska
Drzwi Otwarte	III	3 zespoły samokształcące, wszyscy nauczyciele
Wielkanocne śniadanie	III	Pracownie szkolne
obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja	V	Tomasz Krzyżaniak, Ewa Łęcka
obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja - majówka w ogrodzie szkolnym	V	Beata Michalska-Kunicka Katarzyna Dakowska-Mruk Lucyna Drewniak
Obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja – majówka w ogrodzie szkolnym Klasy PP	V	Wychowawcy klas PP
Wycieczka krajoznawcza w ramach programu: „Poznaj Polskę”	V	Katarzyna Stobrawa Aldona Nowak-Chmielewska
Jerusalena Challenge	V	Katarzyna Stobrawa Aldona Nowak-Chmielewska Joanna Koczorowska-Barełkowska,
powitanie lata - piknik	VI	Katarzyna Stobrawa Aldona Nowak-Chmielewska Weronika Lorenc Polic,
uroczyste zakończenie roku szkolnego	VI	Weronika Lorenc Polic, Olimpia Murawska Aleksandra Kisiel
„Blżej słowa” cykl spotkań kulturalnych dla uczniów	Cały rok	Weronika Lorenc Polić, Olimpia Murawska Aleksandra Kisiel
Zawody Olimpiad Specjalnych	każdego miesiąca	Natalia Nowak, Maciej Turajski
Polskie symbole narodowe	Cały rok	Tomasz Krzyżaniak, Ewa Łęcka Olimpia Murawska

1. Konkursy zawodowe z uwzględnieniem uzupełniania braków w wiedzy

Tytuł konkursu	termin	Osoba odpowiedzialna
Kuchnia Staropolska	XII	Patrycja Komolka, Małgorzata Dezor, Sylwia Sobierajska, Anna Zapłata, Beata Modelska, Ewa Przysuszyńska
Stół Wigilijny	XII	
Zdrowe łasuchowanie	II	
Tradycyjne potrawy Wielkanocne	IV	
Festyn w ogrodzie	VI	
Świąteczne piernikowanie	XII	Sylwia Sobierajska, Ewa Przysuszyńska
Pisanki, kraszanki, jajka malowane	IV	
Wiosna na talerzu	III/V	Aleksandra Szymańska, Sylwia Sobierajska, Ewa Przysuszyńska
Najpiękniejsze mazurki	IV	Anna Zapłata, Aleksandra Szymańska
Ciasta nie tylko z owocami	II	Aleksandra Szymańska, Anna Zapłata.
Quizy z technologii gastronomicznej (rywalizacja między klasowa)	Cały rok/1 raz na 2 miesiące	Aleksandra Szymańska,

2. Konkursy ogólnokształcące z uwzględnieniem uzupełnianiem braków w wiedzy

Tytuł konkursu	termin	Osoba odpowiedzialna
Konkurs biologiczny	XI	Cyprian Kasprzak
Konkurs matematyczny „Licz sprawnie i szybko”	XI	Cyprian Kasprzak
Konkurs z okazji rocznicy odzyskania niepodległości	XI	Olimpia Murawska, Joanna Wojtuś
konkurs ortograficzny	I	Beata Michalska-Kunicka
Konkurs wiedzy o Januszu Korczaku patronie szkoły	III	Katarzyna Dakowska-Mruk Lucyna Drewniak
Konkurs matematyczny	III	Iwona Wielgosik, Aldona Nowak-Chmielewska
Konkurs Spotkania z fizyką online	X.2021 – V.2022	Magdalena Szczepka
SZKOLNY KONKURS JĘZYKA OBCEGO ZAWODOWEGO – terminologia komputerowa	I	Magdalena Szczepka
JĘZYK ANGIELSKI ZAWODOWY	III	Michał Korneluk Katarzyna Smoła Katarzyna Stobrawa Magdalena Szczepka

3. Konkursy klas przysposabiających do pracy

Tytuł konkursu/przedsięwzięcia	termin	Osoba odpowiedzialna
Makroregionalny Turniej Bowlingowy OS	14-15.09.2021r Ruda Śląska	Natalia Nowak, Maciej Turajski
Regionalny Mityng w Biegach Przełajowych OS –	28.09.2021r Po- znań – Cytadela	Natalia Nowak, Maciej Turajski
Makroregionalny Turniej Badminton Olimpiad Specjalnych –	01.10.2021 Trzcianka	Natalia Nowak, Maciej Turajski
Jesienny Obóz Sportowo – Usamodzielniający OS	04-15.10.2021r Zakopane	Natalia Nowak, Maciej Turajski
Regionalny Mityng Pływacki OS –	03.11.2021r Szamotuły	Natalia Nowak, Maciej Turajski
Regionalny Turniej Bowlingowy OS	16.11.2021r Poznań	Natalia Nowak, Maciej Turajski
Kalendarz przetworów - dżemy, soki, przetwory na osłodę zimowych dni.	IX - X	Iwona Galantowicz
„Dary jesieni – okrasa i strawa”	X	Iwona Galantowicz, Beata Drózd - Janicka
„Kreatywna kartka bożonarodzeniowa”	XI - XII	Iwona Galantowicz
Drzwi otwarte – „Wiosenne dekoracje stołu”	III	Iwona Galantowicz, Beata Drózd - Janicka
Konkurs przedmiotowy, artystyczno-techniczny: Wiosenne ozdoby, dekoracje	III - IV	mgr Beata Drózd-Janicka
Turniej gier planszowych	III	Nauczyciele klas PP
Konkurs przedmiotowy, plastyczny: Tradycje, zwyczaje Wielkanocne	IV	mgr Beata Drózd-Janicka
Konkurs wielkanocny o pisankach, kraszankach i malowanych jajkach Klasy PP	IV	Beata Banaszak
Ale jaja! Konkurs gotowania jaj na miękko	IV	Beata Spychała-Kulma
Tradycje i zwyczaje wielkanocne – „Pisanka, palemka...”	IV	Iwona Galantowicz
Wycieczka przedmiotowa: W pracowni Artysty Plastyka	Termin do uzgodnienia z danym artystą (mniejsza grupa uczniów-ze wzgl.	mgr Beata Drózd-Janicka

	na epidemię)	
Wycieczka przedmiotowa: Z wizytą na Uniwersytecie Artystycznym (pracownie: Wzornictwa Przemysłowego, Rzeźby)	Termin do uzgodnienia z Rektorem UA w Poznaniu (ograniczenia zw. z epidemią)	mgr Beata Drózd-Janicka

4. Projekty, innowacje

Tytuł	termin	Osoba odpowiedzialna
Projekt współpracy artystycznej z Poradnią: „Jaskółka” Stowarzyszenie na TAK	Rok szkolny 2021-22	Joanna Koczorowska-Barełkowska
Projekt współpracy ze Szkołą Baletową w Poznaniu		
Projekt współpracy ze SP nr 103 „wspólny teledysk”		
„Twoja twarz brzmi znajomo”		
Projekt współpracy z Fundacją Mini Bosket Academy w celu usprawniania ruchowego.		
Innowacyjny projekt usprawniania ruchowego: Terapia tańcem”		
Projekt współpracy na platformie e-twinning ze szkołami w Niemczech i Turcji.		
Projekt edukacyjny: Kto chrupie marchewki, ten jest silny i krzepki!	X-XII 2021	Nauczyciele klas PP Koordynacja: Beata Spychała - Kulma
„Na Żniwnej zimowo, na sportowo”	XII- I	Monika Bajerowicz, Rafał Grudziński
„Zrozumieć świat ciszy”	II-III	Monika Bajerowicz
Projekt edukacyjny: obchody Święta Niepodległości – biesiada patriotyczna, „Rogale i gęś na św. Marcina” – tradycje wielkopolskie	XI	Nauczyciele klas PP
Badawczy projekt edukacyjny: „Ciekawy świat zwierząt”.	III	Beata Banaszak
Projekt edukacyjny: „Wielkanocne spotkanie - smaki i tradycje wielkanocne”	IV	Nauczyciele klas PP

5. Sportowe ze szczególnym uwzględnieniem odzyskania sprawności fizycznej

Tytuł konkursu	termin	Osoba odpowiedzialna
Turniej między klasowy w ringo	IX/X	M. Bajerowicz, K. Gierak
Najlepszy sportowiec	XI	M. Bajerowicz, R. Grudziński
Mikołajkowy turniej piłki nożnej	XII	K. Gierak, M. Bajerowicz
Mecz towarzyski w piłkę siatkową nauczyciele- uczniowie	IV/V	M. Bajerowicz, K. Gierak

X. Obszar adaptacji uczniów klas pierwszych

Jest bardzo ważnym elementem w pracy wychowawczej współczesnej szkoły. Znajomość praw rządzących życiem szkolnym, różnych ról, jakie uczniowie w nim odgrywają, wiedza o funkcjonowaniu szkoły ułatwia młodemu człowiekowi odnalezienie swojego miejsca w szkole oraz świadome włączenie się w jej życie społeczne. Niezbędne jest również poznanie samego siebie, swoich właściwości psychicznych i predyspozycji, a także umiejętności komunikowania się z innymi, zarówno nauczycielami, jak i swoimi rówieśnikami oraz pracy w zespole.

Obszar adaptacyjny dla klas pierwszych szkoły zawodowej łączy w sobie elementy wiedzy merytorycznej i psychologicznej. Ma pomóc uczniowi w miarę bezstresowym przejściu z gimnazjum do szkoły ponadgimnazjalnej, pokonaniu lęków i obaw z tym związanych, świadomym włączeniu się do grona rówieśników, zapoznanie z wymaganiami nauczycieli oraz ich metodami nauczania.

Ogólne cele obszaru adaptacyjno - wychowawczego

Ogólnym celem obszaru adaptacyjnego dla klas pierwszych ponadgimnazjalnych/podstawowych jest włączenie nowych uczniów w życie, tradycje i zwyczaje szkoły i zminimalizowanie stresów z tego wynikających. Aby tego dokonać należy połączyć ze sobą kilka strategii edukacyjno-wychowawczych.

Obszar realizowany jest przy pomocy: wychowawcy klasy, pedagoga i psychologa szkolnego, nauczycieli, bibliotekarza szkolnego oraz uczniów klas starszych (drugich i trzecich).

Głównymi umiejętnościami kluczowymi, jakimi powinien wykazać się uczeń jest umiejętność:

- określenia swojego miejsca w środowisku szkolnym, - uświadomienia swoich potrzeb i aspiracji uczniowskich, - rozwiązywania problemów, analizowania sytuacji i wyciągania wniosków ze swojego postępowania, - dostrzegania związków przyczynowo- skutkowych swojej pracy w szkole, - poszukiwania wiedzy, jej stosowania i wykorzystania wszystkich możliwych środków do jej poszukiwania, - kierowania własnymi emocjami, - komunikowania się z nauczycielami i rówieśnikami.

Cele szczegółowe obszaru adaptacyjno-wychowawczego

1. Poznanie budynku szkoły.
2. Poznanie zasad funkcjonowania szkoły.
3. Poznanie wychowawcy.
4. Poznanie się wzajemne uczniów.
5. Poznanie się wzajemne uczniów klas pierwszych z uczniami klas starszych.
6. Poznanie zasad funkcjonowania biblioteki /czytelni szkolnej.
7. Poznanie nauczycieli uczących w klasach pierwszych i ich wymagań dydaktycznych.
8. Pomoc w nauce.
9. Poznanie tradycji szkoły.
10. Ochrona uczniów przed przemocą, zachowaniami ryzykownymi.

Sposób realizacji obszaru adaptacyjno-wychowawczego

Cele szczegółowe	Sposób realizacji	Czas realizacji	Odpowiedzialni
1. Poznanie budynku szkoły	Oprowadzenie uczniów po budynku szkoły	Pierwszy dzień zajęć	Wychowawca, opiekunowie z klas starszych
2. Poznanie zasad funkcjonowania szkoły	Zapoznanie uczniów z regulaminem szkolnym	Pierwszy tydzień zajęć	Wychowawca klasy
3. Poznanie wychowawcy	Spotkania z wychowawcą w czasie warsztatów psychologicznych umożliwiających poznanie się.	pierwszy tydzień zajęć	Wychowawca, psycholog
4. Poznanie się wzajemne uczniów	Zabawy psychologiczne umożliwiające wzajemne poznanie się; wycieczki tematyczne oraz wyjścia do teatru, kina, muzeum	Pierwszy tydzień zajęć, pierwsza połowa września, na bieżąco	Wychowawca, pedagog, nauczyciele
5. Poznanie się wzajemne uczniów klas I z uczniami klas starszych	Organizacja tradycyjnych pasowania na ucznia zawodówki, Zorganizowanie pomocy koleżeńskiej w nauce; Udział uczniów w pracach kół zainteresowań. Udział przy redagowaniu szkolnej gazetki.	Pierwszy dzień nauki; Wrzesień; Październik; na bieżąco	Wychowawcy klas I, nauczyciele, uczniowie klas starszych, Samorząd Szkolny
6. Poznanie zasad funkcjonowania biblioteki / czytelnicy szkolnej	Zorganizowanie lekcji bibliotecznej	Druga połowa września	Wychowawca, bibliotekarz
7. Poznanie nauczycieli uczących w klasach pierwszych oraz ich wymagań dydaktycznych.	Spotkanie nauczycieli z uczniami klas pierwszych; w celu zapoznania uczniów z metodami pracy i wymaganiami nauczycieli. Nie wystawianie ocen niedostatecznych przez pierwszy miesiąc nauki.	Pierwszy dzień zajęć; wrzesień	Dyrekcja, wychowawcy, nauczyciele

8. Pomoc w nauce.	Organizacja zajęć wyrównawczych - wyrównanie szans w nauce. Organizacja pomocy koleżeńskiej	Na bieżąco	Dyrekcja, pedagog, nauczyciele, Samorząd Szkolny
9. Poznanie tradycji szkoły.	Organizacja tradycyjnych imprez szkolnych: pasowanie na ucznia ZSZ nr 2, andrzejki, mikołajki, dni szkoły, wigilie itp.; Zapoznanie uczniów z historią szkoły. Zapoznanie uczniów z postacią Patrona szkoły; Zorganizowanie konkursu z historii i życiorysu Patrona szkoły	Na bieżąco; wrzesień; październik. kwiecień	Wychowawcy, uczniowie klas starszych
10. Ochrona uczniów przed przemocą, zachowaniami ryzykownymi Walka z "falą" w szkole. Ścisła współpraca z rodzicami	Współpraca ze służbami policyjnymi i miejskimi. Organizowanie spotkań i pogadań na temat narkomanii, alkoholizmu, dopalaczy itp.	Na bieżąco	Dyrekcja, psycholog, wychowawcy, Samorząd Szkolny

Osiągnięcia wychowawcze obszaru:

Obszar adaptacyjny, obok przystosowania ucznia do życia w środowisku szkolnym i zapewnienia w miarę bezstresowego przejścia ze szkoły gimnazjalnej do ponadgimnazjalnej, ma także inne, dodatkowe zadanie. Wszystkie zajęcia i metody stosowane w obszarze mają doprowadzić do osiągnięcia przez ucznia wielu nowych umiejętności i zachowań.

Treści wychowawcze i osiągnięcia obszaru adaptacyjno-wychowawczego.

Cele szczegółowe	Treści wychowawcze	Osiągnięcia
1. Poznanie budynku szkoły.	Poruszanie się po terenie szkoły.	Poznanie zasad poruszania się w budynku szkoły i okolicach. Poznanie zasad poruszania się po budynku szkoły w razie zagrożenia, np. pożarowego.
2. Poznanie zasad funkcyj-	Regulaminy szkolne oraz	Poznanie zasad regulaminu

nowania szkoły.	pracowni	szkolnego i jego przestrzegania. Poznanie zasad funkcjonowania sekretariatu szkolnego.
3. Poznanie wychowawcy.	Współpraca z wychowawcą na zasadzie partnerstwa	Znalezienie wspólnej płaszczyzny porozumienia z rówieśnikami. Rozumienie zadań i roli wychowawcy. Rozumienie potrzeby współpracy z wychowawcą w celu wzajemnego porozumienia się.
4. Poznanie się wzajemnie uczniów.	Dostrzeganie potrzeby integracji klasy i tolerancji na różnorodność oraz niepełnosprawność; Rozumienie swobody w obcowaniu z ośrodkami kultury.	Kształtowanie postawy otwartej na poznanie innych. Rozumienie potrzeby współpracy z wychowawcą w celu wzajemnego porozumienia się; Uświadomienie znaczenia ośrodków kultury w życiu społecznym i umysłowym człowieka. Kształtowanie otwartej postawy na sztukę, artyzm i kulturę.
5. Poznanie się uczniów klas pierwszych z uczniami klas starszych.	Dostrzeganie potrzeby integracji z młodzieżą klas starszych oraz klas specjalnych, terapeutycznych i przysposabiających do pracy. Rozbudowanie zainteresowań i aktywności poznawczej ucznia.	Kształtowanie umiejętności wspólnego obcowania w grupie. Kształtowanie umiejętności wspólnej zabawy. Wykazanie możliwości przekazania wielu informacji o szkole poprzez zabawę; Kształtowanie umiejętności organizacyjnych i twórczych. Kształtowanie odpowiedzialności za innych. Kształtowanie wrażliwości na potrzeby innych. Kształtowanie postawy życzliwości wobec innych w różnych okolicznościach. Uświadomienie sobie znaczenia koleżeństwa. Stworzenie atmosfery życz-

		liwości i poczucia bezpieczeństwa w grupie. Kształtowanie umiejętności organizowania wolnego czasu. Rozumienie potrzeby stosowania różnorodnych sposobów gospodarowania czasem wolnym.
6. Poznanie zasad funkcjonowania biblioteki / czytelnia szkolnej.	Kształtowanie umiejętności korzystania z księgozbioru szkolnego	Rozwijanie umiejętności korzystania z książki jako źródła informacji. Rozwijanie umiejętności korzystania z atlasów, encyklopedii, leksykonów oraz prasy specjalistycznej a także z Internetu. Wyszukiwanie i analizowanie źródeł wiedzy z Internetu.
7. Poznanie nauczycieli uczących w klasach pierwszych oraz ich wymagań dydaktycznych.	Możliwość przystosowania programów nauczania do indywidualnych możliwości psychofizycznych uczniów z niepełnosprawnością intelektualną; Zapewnienie możliwości szybkiego wyrównania różnic w opanowaniu materiału z poszczególnych przedmiotów.	Uświadczenie różnic wynikających ze zróżnicowania poziomu nauczania w gimnazjach oraz możliwości szybkiego ich wyrównania. Poznanie zasad oceniania i wymagań obowiązujących w nowej szkole.; Kształtowanie postawy koleżeńskiej i życzliwej pomocy wobec uczniów słabszych. Uświadczenie o istnieniu możliwości pomocy w nauce.
8. Pomoc w nauce	Wyrównanie szans w nauce	Uświadczenie braków i luk w edukacji. Uświadczenie konieczności wyrównania poziomu nauczania. Umiejętności organizowania pracy i nauki.
9. Poznanie tradycji szkoły.	Poczucie więzi ze społecznością szkolną; Kulturowanie tradycji szkolnej.	Wyrobienie poczucia więzi z uczniami szkoły; Kształtowanie postaw patriotycznych. Kształtowanie świadomości znaczenia historii i tradycji

		w życiu człowieka.
10. Ochrona uczniów przed przemocą, i zachowaniami ryzykownymi.	Zapewnienie bezpieczeństwa w szkole; Wykazanie potrzeby współpracy Rodziców i Szkoły w procesie wychowania.	Kształtowanie świadomości solidarności z grupą. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za swoje zachowanie i postępowanie. Kształtowanie krytycznej postawy wobec agresji i przemocy. Poznanie różnych możliwości współdziałania w grupie. Rozbudzenie zainteresowania problemami szkoły; Kształtowanie aktywnej postawy Rodzica wobec działań wychowawczych Szkoły.

Zadania szkoły i nauczyciela:

1. przygotowanie ucznia do aktywnego uczestniczenia w życiu szkolnym przygotowującym do zawodu i życia dorosłego,
1. udzielenie uczniowi pomocy w poznaniu samego siebie, własnych predyspozycji i warunków osobistych oraz w rozwijaniu zdolności i zainteresowań,
2. wsparcie poszukiwań ucznia w sferze systemu wartości, postaw moralnych, celów i zadań życiowych oraz sposobów wyrażania swoich uczuć,
3. zapoznanie ucznia z dostępnymi narzędziami i technikami samokształcenia się i samodoskonalenia,
4. ułatwienie uczniowi zrozumienia mechanizmów i zasad współżycia społeczności szkolnej,
5. wspomaganie ucznia w świadomym odgrywaniu roli obywatela i członka lokalnej społeczności, - rozwijanie współpracy szkoły z rodzicami i instytucjami wychowawczymi,
6. pobudzanie zainteresowania uczniów w podejmowaniu działalności społecznej na terenie szkoły,
7. zachęcanie uczniów do włączenia się w prace organizacji szkolnych i pozaszkolnych współpracujących ze szkołą,
8. otoczenie uczniów ochroną przed przemocą, zachowaniami ryzykownymi;
9. współpraca z policją w celu bezpieczeństwa uczniów.

Najważniejsze	osiągnięcia	uczniów
- poznanie samego siebie i swoich możliwości, - umiejętność dokonywania samooceny, - umiejętność autoprezentacji, - umiejętność aktywnego słuchania, przemawiania, prowadzenia rozmowy zarówno z nauczycielem jak i rówieśnikami, - aktywne uczestniczenie w pracach zespołu, jakim jest klasa, - kreowanie pomysłów wykorzystywanych w życiu szkolnym, - samodzielne posługiwanie się różnorodnymi mediami, - bezstresowy stosunek do otaczającego środowiska, - poczucie bezpieczeństwa, - poczucie wartości własnej.		

X. Obszar pracy ze zdolnym uczniem - wspierania talentów

Praca w naszej szkole od wielu lat ukierunkowana jest na wsparcie i rozwijanie zdolności oraz talentów każdego ucznia pomimo niepełnosprawności i deficytów rozwojowych.

Efektem tego są osiągnięte sukcesy uczniów w konkursach przedmiotowych ogólnokształcących a przede wszystkim zawodowych i sportowych. Uczniowie mają możliwość wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności w praktyce.

Obszar Wspierania Talentów jest spójny z programem wychowawczym i profilaktyki. Uwzględnia specyfikę szkoły oraz wszystkie jej tradycje i zwyczaje. Do realizacji obszaru przewidywane jest zaangażowanie całej społeczności szkolnej oraz współpraca z innymi instytucjami działającymi na rzecz rozwoju uzdolnień i talentów uczniowskich.

Każdy człowiek, nawet ten z niepełnosprawnością ma jakiś talent i w naszej szkole dążymy do tego, aby wszyscy uczniowie mieli możliwość rozwijania zainteresowań i odkrywania swoich pasji. Stąd proponowane oferty zajęć pozalekcyjnych szczególnie konkursy/zawody kierowane są do całej społeczności szkolnej.

Nasza szkoła to miejsce, w którym każdy uczeń może rozwijać swoją twórczość, aktywność i zainteresowania.

Przywiązujemy dużą wagę do tego, aby rozwijać szczególnie talenty w zawodzie, który zdobywa nasz uczeń podczas trzyletniej edukacji w szkole zawodowej.

Realizacja obszaru odbywać się będzie w trakcie zajęć lekcyjnych i zajęć pozalekcyjnych takich jak: koła zainteresowań, zajęcia wynikające z organizacji pracy szkoły. Rola nauczyciela w prawidłowym rozpoznawaniu i wyłanianiu uczniów zdolnych polega na bacznej obserwacji wychowanków. Dostrzeganie przez nauczyciela tych przejawów zdolności pozwala na dostosowanie procesu nauczania do indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia, regulowanie tempa nauki, dobór odpowiednich metod i form pracy oraz odpowiednią organizację zajęć. Nauczyciele z entuzjazmem angażują się w dodatkowe prace, często podejmują zadania ponadprogramowe.

Cel główny obszaru: wspieranie i rozwijanie uzdolnień uczniów:

- ☐ zawodowych
- ☐ humanistycznych
- ☐ matematyczno-przyrodniczych
- ☐ artystycznych
- ☐ sportowych

Cele szczegółowe:

1. wzbudzenie u uczniów wewnętrznej motywacji do poszerzania wiedzy i umiejętności.
2. kształtowanie osobowości i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów
3. wdrażanie uczniów do pracy samokształceniowej
4. przygotowanie do udziału w konkursach, turniejach, zawodach sportowych
5. podejmowanie współpracy i wymiana doświadczeń ze środowiskiem naukowym i oświatowym w zakresie pracy z uczniem zdolnym
6. doskonalenie form współpracy z rodzicami w zakresie wspierania rozwoju i talentów naszej młodzieży

7. współdziałanie z instytucjami i organizacjami realizującymi zadania w zakresie pracy z uczniem zdolnym.

Obszar zawiera sposób realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych wynikających z realizacji podstawy programowej poszczególnych przedmiotów. Zapewnia uczniom poznawanie również treści ponadprogramowych. Proponowane działania umożliwią rozwój uczniów. Wyposażą ich w większy zakres wiedzy i umiejętności zgodnie z poziomem rozwoju intelektualnego, zdolnościami, ukształtują twórcze i oryginalne myślenie.

W toku realizacji programu przewiduje się współpracę z partnerami zewnętrznymi.

Indywidualizacja pracy z uczniem zdolnym na lekcji bez istotnego wykraczania poza nauczane treści odbywa się poprzez:

- ☐ przydzielanie dodatkowych do wykonania zadań w ramach omawianego tematu
- ☐ powierzanie roli lidera grupy,
- ☐ różnicowanie zadań kontrolnych i domowych
- ☐ udzielanie pomocy koleżeńskiej uczniom z trudnościami szkolnymi
- ☐ stwarzanie sytuacji problemowych, zachęcających uczniów do wyciągania wniosków i oceniania każdego pomysłu, samodzielnego układania zadań, rebusów, łamigłówek oraz zagadek
- ☐ informowanie uczniów o nowinkach książkowych.

Konkurs „NAJLEPSZY W ZAWODZIE”

1. Uczestnikami konkursu są wszyscy uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Poznaniu kształcący się w zawodach: cukiernik, krawiec, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, sprzedawca oraz ślusarz.
2. Konkurs trwa cały rok szkolny, od września 2019 do czerwca 2020.
3. Uczestnicy konkursu zdobywają punkty przez cały czas trwania konkursu według kryteriów podanych w pkt 5.
4. Kryteria oceniania:
 - a) średnia ocen z teoretycznych przedmiotów zawodowych uzyskana na I semestr oraz na koniec roku szkolnego
 - b) ocena z praktycznej nauki zawodu/zajęć praktycznych na I semestr oraz na koniec roku szkolnego
 - c) frekwencja na zajęciach na I semestr oraz na koniec roku szkolnego
 - d) ocena z zachowania na I semestr oraz na koniec roku szkolnego
 - e) udział w zawodowych konkursach szkolnych i pozaszkolnych.
5. Punktacja za poszczególne kryteria:
 - a) średnia ocen z teoretycznych przedmiotów zawodowych – ilość punktów równa jest średniej ocen pomnożonej przez 3 np. średnia ocen 4,75 x 3 = 14,25 pkt.
 - b) ocena z praktycznej nauki zawodu/zajęć praktycznych – ilość punktów równa jest ocenie pomnożonej przez 3 np. celujący - 6 x 3 = 18 pkt;
 - c) frekwencja na zajęciach:
- poniżej 50 % - 0 pkt.

- 50 % - 60% - 1 pkt.
- 61% - 70% - 2 pkt.
- 71% - 80% - 3 pkt.
- 81% - 90% - 4 pkt.
- 91% - 99% - 5 pkt.
- 100% - 6 pkt.

d) ocena z zachowania:

- naganne - 0 pkt.
- nieodpowiednie - 0 pkt.
- poprawne - 2 pkt.
- dobre - 4 pkt.
- bardzo dobre - 6 pkt.
- wzorowe - 8 pkt.

e) udział w zawodowych konkursach:

- za udział w konkursie szkolnym - 2 pkt.
- za zajęcie II lub III miejsca w konkursie szkolnym - 4 pkt.
- za zajęcie I miejsca w konkursie szkolnym - 6 pkt.
- za udział w konkursie pozaszkolnym - 4 pkt.
- za zajęcie II lub III miejsca konkursie pozaszkolnym - 6 pkt.
- za zajęcie I miejsca konkursie pozaszkolnym - 8 pkt.

6. Teoretyczne przedmioty zawodowe wliczane do średniej ocen, za którą przyznawane są punkty:

a) cukiernik

klasa I	klasa 2	klasa III
☐ ogólna technologia żywności ☐ towaroznawstwo cukiernicze ☐ wyposażenie zakładów cukierniczych	☐ technologia cukiernicza ☐ wyposażenie zakładów cukierniczych ☐ podstawy przetwórstwa żywności ☐ język angielski zawodowy ☐ techniki komputerowe	☐ technologia cukiernicza ☐ wyposażenie zakładów cukierniczych ☐ podstawy przetwórstwa żywności ☐ podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej

b) krawiec

klasa I	klasa 2	klasa III
☐	☐ projektowanie odzieży ☐ modelowanie odzieży ☐ materiałoznawstwo odzieżowe techniki wytwarzania	☐ przedmioty z kursu zawodowego

	odzieży	
--	---------	--

c) kucharz

klasa I	klasa 2	klasa III
☐ technologia gastro-nomiczna ☐ wyposażenie gastro-nomii	☐ podstawy żywienia ☐ technologia gastro-nomiczna ☐ wyposażenie gastro-nomii ☐ język angielski zawo-dowy ☐ techniki komputero-we	☐ podstawy żywienia ☐ technologia gastro-nomiczna ☐ wyposażenie gastro-nomii ☐ podejmowanie i pro-wadzenie działalności go-spodarczej

d) mechanik pojazdów samochodowych

klasa I	klasa 2	klasa III
☐ budowa i eksploatacja pojazdów samochodowych ☐ technologia mecha-niczna ☐ podstawy konstrukcji maszyn	☐ budowa i eksploatacja pojazdów samochodowych ☐ technologia mecha-niczna ☐ podstawy konstrukcji maszyn ☐ język angielski zawo-dowy ☐ techniki komputero-we	☐ budowa i eksploatacja pojazdów samochodowych ☐ technologia mecha-niczna ☐ podstawy konstrukcji maszyn ☐ podejmowanie i pro-wadzenie działalności go-spodarczej

e) sprzedawca

klasa I	klasa 2	klasa III
☐ towaroznawstwo ☐ organizacja sprzedaży ☐ sprzedaż towarów	☐ towaroznawstwo ☐ organizacja sprzedaży ☐ sprzedaż towarów ☐ język angielski zawo-dowy ☐ techniki komputero-we	☐ towaroznawstwo ☐ organizacja sprzedaży ☐ sprzedaż towarów ☐ podejmowanie i pro-wadzenie działalności go-spodarczej

f) ślusarz

klasa I	klasa 2	klasa III
☐ technologia ogólna ☐ rysunek techniczny	☐ rysunek techniczny ☐ techniki wytwarzania ☐ technologia napraw	☐ techniki wytwarzania ☐ technologia napraw ☐ podejmowanie i pro-

	☐ technologia ogólna ☐ techniki komputero- we ☐ język angielski zawo- dowy	wadzenie działalności go- spodarczej
--	---	---

7. Po zakończeniu I semestru zostanie podana punktacja za I semestr.
8. Tytuł „NAJLEPSZY W ZAWODZIE” otrzyma uczeń, który do czerwca, zdobędzie największą liczbę punktów w każdym z wymienionych w pkt. 1 zawodów.
9. Wyniki konkursu zostaną ogłoszone podczas uroczystości zakończenia roku szkolnego.
10. Uczeń, który zdobędzie tytuł „NAJLEPSZY W ZAWODZIE” w klasie I, II i III otrzyma dodatkowo puchar „SUPER ZAWODOWIEC”.
11. Koordynatorami konkursu „NAJLEPSZY W ZAWODZIE” w poszczególnych zawodach są:
 - a) cukiernik - Teresa Modelska
 - b) krawiec - Irena Kokorniak
 - c) kucharz - Ewa Przysuszyńska
 - d) mechanik pojazdów samochodowych- Janusz Frygier
 - e) sprzedawca - Iwona Wielgosik
 - f) ślusarz - Wiktor Ciesielski
12. Do obowiązków koordynatorów wymienionych w pkt. 12 należy przekazanie koordynatorowi konkursu „NAJLEPSZY W ZAWODZIE” informacji określonych w punkcie 5 w specjalnym arkuszu stanowiącym załącznik 1 do niniejszego regulaminu.
13. Koordynatorem konkursu „NAJLEPSZY W ZAWODZIE” jest Iwona Wielgosik.

Szablon podsumowujący każde przedsięwzięcie w ramach obszaru pracy ze zdolnym uczniem - Wspierania Talentów

Nazwa przedsięwzięcia:	
Nazwa szkoły	
Forma	
Cele	
Termin	
Organizatorzy	
Przebieg	
Laureaci	
Wnioski	

Podpis organizatora

XI. Obszar przeciwdziałania niepożądanym zachowaniom (pnz), nauka dobrego zachowania.

Zachowania uczniów, zdiagnozowane w ubiegłych latach poprzez ewaluację wewnętrzną, wymagają podjęcia spójnych działań w celu zmniejszenia zagrożeń i wzmocnienia pożądanых postaw. Rozwiązanie tego typu problemów zachowań szczególnie agresji słownej, w klasie i w szkole jest coraz większym wyzwaniem dla nauczycieli. Działania będą zawarte w aneksie do programu wychowawczo – profilaktycznego, by przeciwdziałać agresji słownej i promować kulturę języka.

Chcemy wychowywać dojrzałych ludzi – promując etyczne wartości jako fundament dobrego charakteru (odpowiedzialność, uczciwość, sprawiedliwość, opiekuńczość, szacunek dla siebie i innych, staranność, wysiłek, wytrwałość, pozytywne nastawienie, dialog itp.). Wszystko to zawarte zostało w naszym Programie Wychowawczym „Człowiek kulturalny, odpowiedzialny i dobry fachowiec”.

Zadaniem szkoły jest kształtowanie postaw uczniów, zapewnienie wszystkim bezpieczeństwa tak fizycznego jak i psychicznego. Relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu.

Wspólnie z uczniami na zajęciach z wychowawcą, rozmowach z Samorządem Uczniowskim oraz rodzicami (na zebraniach z wychowawcą), jak i z Radą Rodziców zanalizowano podejmowane działania mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.

Obszar przeciwdziałania niepożądanym zachowaniom pozwala na podjęcie racjonalnej i skutecznej decyzji.

Jeżeli uczeń ma trudności edukacyjne, np. słabo czyta, to najczęściej pomagamy mu nadrobić zaległości i uczymy go czytać.

A gdy nie potrafi się właściwie zachować, to wyznaczamy mu karę. Czy karanie ucznia pozwala mu nauczyć się właściwie zachowywać? Doświadczenie i praktyka pokazuje, że NIE. Działaniem pozwalającym uczniom zachowywać się właściwie jest uczenie ich właściwych zachowań.

Konieczne są więc działania zintegrowane z programem nauczania, programem wychowawczym i profilaktyki. Działania spójne, realizowane przez wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły. Działania oparte na uczeniu uczniów pożądanых zachowań. Konieczna jest wspólna strategia wszystkich nauczycieli. Pojedynczy nauczyciel nic nie zdziała. Wskazane jest zaangażować rodziców/opiekunów i pracodawców.

Praca wychowawcza w naszej szkole obejmuje 3 poziomy:

1. Uniwersalny 80% uczniów.

Działania oparte na systemie klasowym i szkolnym obejmujące całą społeczność szkolną (uczniowie, nauczyciele i inni pracownicy szkoły) oraz wszystkie okoliczności. Np. kierowanie klasą – dyscyplina w klasie szkolnej, ogólnoszkolne systemy motywujące oraz działania oparte na zasadach szkolnych i konsekwencjach logicznych.

Działania uniwersalne dotyczą wszystkich uczniów i pracowników szkoły we wszystkich okolicznościach.

Oczekiwane zachowania wywieszane w formie plakatów rozwieszone na ścianach w szkole:

Na korytarzu:

Bądź odpowiedzialny.

Okazuj szacunek.

Szanuj cudzą własność.

Używaj miłych słów.

W sali lekcyjnej:

Bądź punktualny.

Bądź przygotowany do zajęć.

Wykonuj prace dobrej jakości.

Podnoś rękę, gdy chcesz coś powiedzieć.

Słuchaj, gdy inni mówią.

Bądź prawdomówny.

2. Selektywny 15 % uczniów - obszar przeciwdziałania niepożądanym zachowaniom.

Są to działania oparte na wspieraniu pozytywnych zachowań ukierunkowane na pracę z uczniem z grupy ryzyka – dla uczniów zagrożonych poważnymi zachowaniami problemowymi. Praca z takimi uczniami wymaga dodatkowych ćwiczeń, zajęć socjoterapeutycznych lub psychoedukacyjnych, z zakresu właściwych zachowań, ponieważ często oni mają słabe relacje z rówieśnikami i dorosłymi, gorzej się uczą, pochodzą z rodzin, w których panuje chaos lub doświadczają innych problemów. Uczniów tych obejmujemy ćwiczeniami umiejętności społecznych, które prowadzą do budowania postaw odpowiedzialności, pracowitości, uczciwości oraz wsparcia i współpracy.

Dlatego skutecznym działaniem na tym poziomie jest **Obszar przeciwdziałania niepożądanym zachowaniom (PNZ)**, który ma na celu wpływać na samopoczucie i za-

angażowanie uczniów oraz osiągnięcia szkolne, ich motywację do nauki i właściwego zachowania, a także na satysfakcję ze szkoły i poczucie własnej wartości.

3. Wskazujący 5% ucz. - **szkolny system dyscyplinarny**

działania specjalne dla uczniów silnie zagrożonych zachowaniem problemowym, zachowania naganne. System dyscyplinarny ma przeciwdziałać zachowaniom łamiącym zasady funkcjonowania w szkole i wspierać pozytywne zachowania, polega na ustaleniu zrozumiałych i jasno zdefiniowanych kroków i procedur, które będą decydowały o dalszej interwencji.

Podstawą jest **przekaz jasnych oczekiwań, a nie zakazów** np. „W czasie lekcji nie chodzimy po klasie”!” zamiast jasno przekazać oczekiwania: „Podczas lekcji siedzimy w ławce.”

Matryca oczekiwanych zachowań ucznia w szkole:

Miejsca						
Oczekiwania	Wejście i szatnia	Korytarz/hol szkolny	Klasa/pracownia szkolna	WC/łazienka	Boisko/sala gimnastyczna/siłownia	Świetlica/biblioteka
	1. Używaj zwrotów grzecznościowych: dzień dobry, przepraszam, dziękuję, do widzenia. 2. Czekaj na swoją kolejkę. 3. Zabierz wszystko z kieszeni kurtki.	1. Mów cicho. 2. Tu możesz używać telefonu. 3. Po dzwonku ustaw się w miejscu wyznaczonym dla twojej klasy i czekaj na nauczyciela.	1. Używaj zwrotów grzecznościowych: dzień dobry, przepraszam, dziękuję, do widzenia. 2. Zgłaszaj się podnosząc rękę. 3. Szanuj cudzą własność. 4. Słuchaj innych gdy mówią. 5. Posprzątaj po sobie.	1. Pozwól innym na prywatność. 2. Pukaj do kabiny.	1. Używaj poprawnego słownictwa. 2. Szanuj wyposażenie. 3. Dziel się sprzętem.	1. Witaj się z nauczycielem i koleżeństwem. 2. Używaj zwrotów grzecznościowych.

Celem obszaru "Przeciwdziałania niepożądanym zachowaniom"

w ZSZ nr 2 jest pomoc młodym ludziom w zmianie swojego zachowania narażonym na poważne problemy w dorosłym życiu. Zakłada on przyjęcie przez szkołę rozwiązania pozwalającego na codzienne wsparcie i monitorowanie zachowania uczniów z grupy podwyższonego ryzyka. Strategia PNZ oparta jest na systemie codziennego wspierania uczniów od momentu ich wejścia do szkoły do chwili jej opuszczenia oraz udzielaniu natychmiastowej (po każdej lekcji oraz na koniec każdego dnia) informacji na temat oceny ich zachowania.

Ważnym komponentem PNZ jest zaangażowanie rodziców do uczestnictwa w programie i rozciągnięcie jego działania na rodzinny dom ucznia, jak i zakład pracy. Dzięki danym gromadzonym w trakcie realizacji programu możliwe jest dokonywanie systematycznej oceny jakości zmian zachodzących w zachowaniu uczniów i podejmowanie na tej podstawie decyzji o dalszym jego prowadzeniu.

Działania PNZ może służyć temu, aby:

- ☐ uczniowie dostrzegli i lepiej zrozumieli własne zachowanie;
- ☐ uczniowie lepiej uświadomili sobie, jak ich zachowanie jest postrzegane przez inne osoby;
- ☐ uczniowie dostrzegli, że nauczyciele i rodzice, pracodawcy uważnie przyglądają się jego/jej zachowaniu;
- ☐ pomóc uczniom określać cele własnego zachowania i dostrzegać wysiłek włożony w osiągnięcie.

Podstawowe zasady wsparcia pozytywnych zachowań, na które kładziemy nacisk PNZ. **Należą do nich:**

- a) jasno zdefiniowane oczekiwania,
- b) ćwiczenie odpowiednich umiejętności społecznych,
- c) zwiększone pozytywne wsparcie dla tych, którzy zachowują się zgodnie z oczekiwaniami,
- d) zwiększona ilość pozytywnych kontaktów z dorosłymi w szkole,
- e) więcej możliwości kierowania własnym zachowaniem i życiem,
- f) lepsza współpraca na linii dom-szkoła, zakład pracy.

PNZ wykracza poza wpływ wywierany na pojedynczych uczniów i daje całej szkole możliwość szybkiej reakcji na pojawiające się problemy z zachowaniem uczniów.

Podstawy teoretyczne

Obszar oparty jest na wiedzy płynącej z badań behawioralnych, u podłoża których znajdują się następujące założenia:

- ☐ Pozytywne zachowania wspierają: jasno zdefiniowane oczekiwania, częsta informacja zwrotna i reakcja na zachowania uczniów, spójność i ciągłość oddziaływań, pozytywne wzmocnienia nakierowane na osiągnięcie celu.
- ☐ Zachowania problemowe i osiągnięcia szkolne często są ze sobą powiązane.
- ☐ Podstawą wspierania pozytywnych zachowań są dobre relacje między dorosłymi a uczniami.

Uczniowie objęci programem

Odbiorcami programu są uczniowie z grupy podwyższonego ryzyka, dla których projektowane są działania z poziomu profilaktyki selektywnej. Jest to program, który skierowany jest do uczniów regularnie otrzymujących uwagi, a prowadzone działania wobec nich w ramach realizowanej w szkole polityki nie przynoszą sukcesu. Chcemy tych uczniów wesprzeć, gdyż w tym obszarze potrzebują pomocy. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się od 5 do 10% uczniów, którzy narażeni są na chroniczne lub poważne problemy z zachowaniem.

Sposób doboru uczniów w obszarze.

Zespół Opiekuńczo-wychowawczy (w składzie: wicedyrektor, pedagodzy, psycholog i wychowawca danej klasy) dokonuje doboru uczniów na podstawie zapisów uwag :

- ☐ w dziennikach lekcyjnych danej klasy, w których gromadzone są informacje o zachowaniach uczniów;
- ☐ na druku zgłoszenia zachowania problemowego wypełniony przez wychowawcę i zgłaszanego do ZOW;
- ☐ ocena naganna na świadectwie z gimnazjum lub z poprzedniej klasy;
- ☐ orzeczenie z PPP o zagrożeniu niedostosowaniem społecznym lub orzeczenie o niedostosowaniu społecznym.

Z uczniami zakwalifikowanymi w obszarze (oraz z ich rodzicami) przeprowadzana jest rozmowa, podczas której omawia się zasady uczestnictwa w programie, indywidualne cele związane z zachowaniem uczniów. Rodzicom dodatkowo wychowawca przekazuje informacje dotyczące zmian w zachowaniu ucznia raz w tygodniu.

Istota programu

Realizacja obszaru opiera się na trzech cyklach podejmowanych działań: codziennych, tygodniowych i semestralnych.

Cykl dzienny dotyczy uczestnictwa wyznaczonych do udziału w obszarze uczniów w codziennych działaniach, zarządzania programem, wprowadzania danych o poziomie spełniania przez uczniów indywidualnych celów. Uczeń uczestniczący w programie codziennie rano przed rozpoczęciem lekcji spotyka się, melduje u koordynatora programu, który sprawdza, czy uczeń przyniósł wszystkie potrzebne tego dnia w szkole rzeczy (przybory do pisania, zeszyty, książki) i przypomina mu o potrzebie stosowania się do zasad zachowania obowiązujących w szkole.

Wszyscy uczniowie dostają od koordynatora arkusz "Raport postępów dziennych" (RPD), który oddają przed każdą lekcją nauczycielowi. Na arkuszu tym nauczyciel dokonuje oceny zachowania ucznia podczas lekcji. Na koniec dnia uczeń ponownie spotyka się z koordynatorem, któremu oddaje RPD. Kopia formularza za pośrednictwem ucznia przekazywana jest rodzicom/opiekunom, którzy go przeglądają i podpisują.

Jak widać przedstawiona wyżej procedura tworzy możliwość do częstych, pozytywnych kontaktów ucznia z dorosłymi (nauczycielami, koordynatorem, rodzicem).

Cykl tygodniowy służy podsumowaniu danych zgromadzonych podczas całego tygodnia, omówieniu ich i podjęciu decyzji dotyczących konkretnych uczniów (czy nadal obejmować ich programem). Ponadto w trakcie spotkania zespołu koordynującego program dyskutuje się o uczniach, na których z jakichś powodów należy się skoncentrować w pierwszej kolejności (np. nie wypełniają wyznaczonych celów, nagle zwiększyła się ilość negatywnych zachowań), omawia się potencjalnych nowych kandydatów do uczestnictwa w programie, analizuje i przydziela dodatkowe wsparcie uczniom, którzy tego potrzebują, zleca się nowe zadania nauczycielom.

Cykl semestralny skoncentrowany jest na przygotowaniu i udzieleniu informacji zwrotnej wszystkim zainteresowanym programem stronom: uczniom, nauczycielom i rodzicom. Odgrywa to ważną rolę z kilku powodów: pozwala respektować prawo wszystkich członków społeczności szkolnej do otrzymywania informacji o tym, co dzieje się w szkole (a rodzicom o postępach w rozwoju dzieci), podtrzymać zainteresowanie programem i wskazywać nowe cele i obszary wymagające poprawy.

Nagrody

Ważnym elementem programu jest wzmacnianie pozytywnych zachowań poprzez system nagród – szkolny system motywacyjny. Dla uczniów, którzy poprawiają swoje zachowanie, warto przewidzieć system wzmocnień, który pozwoli na utrzymanie pozytywnych zachowań w kolejnych tygodniach i miesiącach. Prosty sposób wzmacniania postępów jest wręczenie uczniom - spełniającym postawione przed nimi cele – np. dyplomu czy jakiejś nagrody. Oddziaływanie takiej nagrody może być dodatkowo zwiększone *poprzez podpisanie i osobiste wręczenie dyplomu czy paszportu do sukcesu przez dyrektora szkoły*, co jest okazją do pochwalenia ucznia za zmianę zachowania.

Za co dajemy premię?

- ☐ za postawę uczciwości, odwagi osobistej, fair play,
- ☐ za dbałość o otoczenie,
- ☐ za chęć pomocy koleżankom/kolegom niepełnosprawnym, tolerancję,
- ☐ za brak spóźnień,
- ☐ za udział w konkursach,
- ☐ za wygrane w konkursach i rozgrywkach sportowych,
- ☐ za udział w zbiórkach i akcjach charytatywnych,
- ☐ za uczestnictwo w pracach kół zainteresowań,
- ☐ za czytelnictwo
- ☐ za wysoką frekwencję

- ☐ za najlepszą średnią ocen;
- ☐ za najlepsze średnie zachowanie;
- ☐ za inne znaczące osiągnięcia.

Współpraca z rodzicami

Rada Rodziców zaakceptowała Program przeciwdziałania przemocy z systemem pozytywnego wzmocnienia.

Wzór Dziennego Raportu Postępów zmiany zachowania.

Tygodniowy Raport Postępów

Imię Nazwisko ucznia:..... klasa:.....wychowawca:.....

Data:.....dzień tygodnia.....

Uwaga: Proszę zaznaczyć tak (2), tak sobie (1), nie (0) oceniając zachowanie ucznia pod względem wymienionych zachowań:

Przedmiot/ Zachowania oceniane	Używa zwrotów grzecznościowych.	Zgłasza się podnosząc rękę.	Szanuje cu- dzą własność.	Słucha in- nych, mówią. gdy	Sprząta po so- bie.	Podpis nauczyciela
	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	
	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	
	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	
	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	
	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	
	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	
	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	

Dodatkowe komentarze nauczycieli:

.....

.....

.....

Podpis ucznia:

podpis rodziców

XII. Obszar: bezpieczeństwo, zachowania ryzykowne (uzależnienie)

Działania skierowane do uczniów	
Zadania	Sposób realizacji
1. Podejmowanie działań zapewniających bezpieczeństwo młodzieży:	☐ opracowanie i przeprowadzenie ankiet diagnozujących środowisko szkolne, uaktualnianie problemów szkolnych, ☐ lekcje wychowawcze poświęcone omawianiu problematyki agresji – źródła agresji, postawy i reakcje na zachowania agresywne, ☐ uświadomienie uczniom odpowiedzialności przed prawem i współodpowiedzialności za spokój i porządek w szkole, ☐ informowanie uczniów o zapisach w regulaminie szkoły odnośnie posiadania wartościowych rzeczy, ☐ pełnienie dyżurów przez nauczycieli podczas przerw.
2. Wzmacnianie zainteresowania nauką szkolną i systematycznym uczestnictwem w zajęciach lekcyjnych	☐ kontrola dziennika elektronicznego przez wychowawców i rodziców w sprawie frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych, ☐ ustalenie przyczyn nieobecności ucznia w szkole, stosowanie aktywnych metod na lekcjach, uatrakcyjnienie zajęć, ☐ zaangażowanie uczniów, systematyczne ocenianie osiągnięć ucznia, praca z uczniem zdolnym i słabym, ☐ zapoznanie uczniów i rodziców z WSO, Statutem Szkoły, i przestrzeganie go przez wszystkie podmioty szkoły, ☐ publikacja w/w dokumentów i zapewnienie ich dostępności (strona internetowa, biblioteka szkolna, gabinet pedagoga, teczki wychowawców, zachęcanie do korzystania z zasobów bibliotecznych
3. Budowanie pozytywnych relacji w środowisku szkolnym:	☐ spotkania i rozmowy indywidualne uczniów z pedagogiem, ☐ zajęcia integracyjne w klasach pierwszych, ☐ lekcje wychowawcze, zajęcia warsztatowe: komunikacja interpersonalna, koleżeństwo, współpraca z innymi, asertywność, planowanie drogi życiowej, itp. ☐ działalność społeczna na rzecz klasy, szkoły, środowiska, ☐ udział młodzieży w spektaklach, wycieczkach, ☐ praca w samorządach klasowych, organizowanie przedsięwzięć klasowych lub szkolnych, Mikołajki, Andrzejki, Wigilia, Dzień Wiosny, itp.
4. Edukacja dotycząca zagrożeń palenia tytoniu, używania alkoholu, używania środków psychoaktywnych, wczesna inicjacja seksualna:	☐ lekcje wychowawcze i apele o tematyce uzależnień i przemocy wśród uczniów, ☐ przedstawienia teatralne na tematy uzależnień, ☐ gazetki tematyczne w gablotach szkoły,

	☐ rozprowadzanie ulotek na temat uzależnień i przemocy wśród uczniów, ☐ zajęcia profilaktyczne „Narkotyki i palenie tytoniu szkodzi zdrowiu”, ☐ konkursy, spektakle o tematyce antyalkoholowej, ☐ filmy edukacyjne/zalecane przez psychologa i pedagoga szkolnego/ ☐ uświadamianie konsekwencji nieprzestrzegania prawa – spotkania z policjantem.
5. Narkomania i uzależnienia:	☐ współpraca z PPP, Centrum Profilaktyki Uzależnień, Policją, ☐ spotkania z pielęgniarką szkolną, lekarzem, ☐ nawiązanie współpracy z instytucjami, do których można zwrócić się o pomoc w sprawach uzależnienia, ☐ akcje propagandowe i happeningowe dotyczące modelu zdrowego trybu życia, ☐ propagowanie pozytywnych wzorców radzenia sobie ze stresem, kreatywnego spędzenia wolnego czasu, ☐ systematyczne dostarczanie informacji i wiedzy na temat mechanizmów uzależnienia, ☐ spotkania z policjantem, ☐ wyjazdy do stowarzyszeń i placówek zajmujących się terapią uzależnień ☐ warsztaty dla młodzieży na temat uzależnień, ☐ przyczyny zażywania narkotyków, ☐ świat rzeczywisty i świat urojony ☐ „Dziękuję - nie biorę” ☐ przeprowadzenie ankiet wśród młodzieży na temat środków psychoaktywnych i nikotynizmu.
6. Profilaktyka HIV-AIDS:	☐ testy sprawdzające wiedzę uczniów na temat HIV i AIDS ☐ przekazywanie młodzieży podstawowej wiedzy na temat a) menstruacji, b) stosunku płciowego, c) zapłodnienia, d) ciąży, e) metod antykoncepcji. ☐ przekazywanie młodzieży podstawowych informacji na temat zachowań ryzykownych dotyczących zakażenia HIV – przebiegu choroby, ☐ udzielanie informacji uczniom na temat bezpłatnych badań dotyczących zakażeń HIV, ☐ przedstawienie młodzieży szkolnej sytuacji epidemiologicznej w naszym kraju dotyczącej zakażeń HIV, ☐ uświadamianie młodzieży powodów dla których nie warto rozpoczynać współżycia seksualnego w młodym wieku,

	☐ nauka asertywnych zachowań mogących uchronić przed niebezpiecznymi w skutkach zdarzeniami, ☐ uczenie odpowiedzialnych zachowań (seks „z zabezpieczeniem”), uświadamianie uczniom zachowań, które mogą zapobiec agresji i przemocy na tle seksualnym
7. Dzięki umiejętnie przeprowadzonemu programowi profilaktycznemu na temat HIV / AIDS, uczeń powinien:	☐ znać drogi rozprzestrzeniania się wirusa HIV, ☐ dostrzegać zagrożenia dla własnego zdrowia i życia wynikające z, przypadkowego seksu, zażywania narkotyków, ☐ wymienić objawy u nosicieli wirusa i chorych na AIDS, wiedzieć, że osoba będąca ☐ nosicielem HIV ma prawo do godnego życia, nauki i pracy.
8. Propagowanie zdrowego stylu życia:	☐ wypracowanie efektywnych sposobów radzenia sobie ze stresem, lękiem, napięciem emocjonalnym i radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ☐ warsztaty „Jak radzić sobie ze stresem?”, ☐ pomoc w rozwiązywaniu konfliktów psychologicznych, w drodze rozmów ☐ indywidualnych i w grupie klasowej, ☐ edukacja na temat funkcjonowania człowieka w warunkach stresu, ☐ zapewnienie możliwości alternatywnych form spędzania czasu wolnego, udział w kołach zainteresowań, ☐ spotkania z pielęgniarką szkolną, lekarzem, położną, ☐ udział w zawodach sportowych, turniejach, rajdach, wycieczkach, turnusach rehabilitacyjnych
9. Promowanie pozytywnych wzorców kultury bycia oraz dbałość o kulturę słowa	☐ lekcje wychowawcze dotyczące prawidłowego odżywiania się, ☐ lekcje wychowawcze poświęcone tematyce kultury bycia, ☐ uświadomienie wpływu mediów, środowiska na nasz język, sposób wypowiadania się i kształtowanie się naszych postaw oraz kulturę bycia, ☐ reagowanie na lekcjach i przerwach na sposób wypowiadania się uczniów ☐ (minimalizowanie wypowiedzi wulgarnych, stosowanie zwrotów grzecznościowych), ☐ motywowanie do podnoszenia sprawności fizycznej przez udział w dodatkowych ☐ zajęciach sportowo-rekreacyjnych np. piłka siatkowa, tenis stołowy, samoobrona, ☐ zajęcia na siłowni, ☐ organizacja zawodów sportowych na szczeblu międzyklasowym, zabezpieczenie ☐ nagród i eksponowanie osiągnięć w gablocie szkolnej,

	☐ organizacja wyjazdów na mecze sportowe w celu promowania różnych dyscyplin ☐ sportowych wskazywanie propozycji atrakcyjnej formy spędzenia czasu wolnego, ☐ umożliwienie uczestnictwa w dodatkowych zajęciach samoobrony redagowanie i przekazywanie informacji o uczestnictwie i osiągnięciach zawodników na stronie internetowej szkoły i w gablocie szkolnej
Działania skierowane na rodziców	
Dostarczanie informacji o sposobach rozpoznawania zagrożeń u swoich dzieci, także wspomaganie i doskonalenie umiejętności wychowawczych	☐ organizowanie dla rodziców spotkań ze specjalistami na zebraniach szkolnych, zgodnie z ich oczekiwaniami, zapotrzebowaniem, ☐ włączanie rodziców do zajęć organizowanych na terenie szkoły i prowadzonych przez wychowawców i nauczycieli (udział w imprezach), ☐ opracowywanie informacji dla rodziców (gablota szkolna), ☐ zapoznanie rodziców z ofertą PPP – zachęcenie do korzystania z oferty zajęć i ☐ warsztatów
Działania skierowane na nauczycieli	
Szkolenia nauczycieli w zakresie kształtowania umiejętności zastosowania właściwej strategii profilaktycznej	☐ organizowanie szkoleń Rady Pedagogicznej ☐ kształtowanie umiejętności zastosowania właściwej strategii profilaktycznej ☐ adekwatnej do sytuacji i wieku ucznia, umiejętności rozpoznania problemu oraz podejmowania właściwych kroków ☐ samodoskonalenie, samokształcenie nauczycieli wg własnych potrzeb ☐ wewnątrzszkolne wzajemne dzielenie się swoimi wiadomościami i umiejętnościami.
Angażowanie rodziców i opiekunów do współpracy w zakresie działań profilaktycznych	☐ Zachęcanie rodziców do obecności na zebraniach oraz na uroczystościach szkolnych. ☐ Włączanie rodziców do szeroko zakrojonych działań profilaktycznych.

XIII. Procedury szkolne – metody w sytuacjach kryzysowych z udziałem uczniów (załącznik do programu).

Postępowanie w sytuacjach kryzysowych z udziałem ucznia, powinno być prowadzone w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia. Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących. Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw ucznia jest dyrektor szkoły. Procedury dotyczą następujących sytuacji szczegółowo opisane są w załączniku:

1. Procedura postępowania w przypadku nieobecności ucznia w szkole
2. Procedura postępowania w przypadku złego samopoczucia ucznia w szkole
3. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego
4. Procedura postępowania w przypadku zakłóceniu toku lekcji
5. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia
6. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły
7. Procedura postępowania wobec ucznia, który jest pod wpływem alkoholu lub środka psychoaktywnego
8. Procedura postępowania wobec ucznia posiadającego substancję przypominającą narkotyki
9. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna
10. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły.
11. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej
12. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy
13. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli
14. Procedura postępowania w sytuacji przemocy domowej
15. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły
16. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły
17. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną
18. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego
19. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa
20. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych.

XIV. Udział w programie Urzędu Miasta Poznania, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych „Poznań uzależniony od profilaktyki”

Projekt stanowi przedsięwzięcie Urzędu Miasta Poznania, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych w zakresie realizacji następujących kierunków działań określonych w Narodowym Programie Zdrowia (NPZ):

- a. Profilaktyka uzależnień.
- b. Profilaktyka uniwersalna ukierunkowana na całą populację.
- c. Profilaktyka selektywna ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka.

XV. Profilaktyka zdrowotna.

Zgodnie z ustawą, opieka zdrowotna nad uczniami realizowana w szkole obejmuje:

- ☐ profilaktyczną opiekę zdrowotną, sprawowaną przez pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania, zwaną dalej „pielęgniarką szkolną” albo higienistkę szkolną, oraz
- ☐ opiekę stomatologiczną realizowaną przez lekarza dentystę.

Gabinety profilaktyki zdrowotnej (pielęgniarskie)

Uczniowie mają możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej w szkole. Pielęgniarka szkolna realizuje wówczas na terenie szkoły niektóre czynności, np. edukację zdrowotną, fluoryzację, natomiast badania przesiewowe – w gabinecie POZ.

Gabinety dentystyczne

Organ prowadzący szkołę zapewnia uczniom również możliwość korzystania z gabinetu dentystycznego. Jeśli w szkole nie ma gabinetu dentystycznego, organ prowadzący szkołę zawiera porozumienie z podmiotem udzielającym świadczeń stomatologicznych dla dzieci, finansowanych ze środków publicznych, tzw. podmiotem współpracującym.

Uczniowie korzystają ze świadczeń stomatologicznych w gabinecie zlokalizowanym w szkole oraz w gabinecie współpracującym – poza kolejnością. Natomiast świadczenia stomatologiczne udzielane uczniom w dentobusie, w gabinecie szkolnym albo w gabinecie współpracującym są bezlimitowe.

Świadczenia zdrowotne udzielane na podstawie ustawy w ramach profilaktycznej opieki zdrowotnej, sprawowanej przez pielęgniarkę szkolną albo higienistkę szkolną, oraz w ramach realizowanej przez lekarza dentystę opieki stomatologicznej są finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Podmioty zapewniające warunki organizacyjne opieki

Podmiotami zapewniającymi warunki organizacyjne opieki zdrowotnej nad uczniami są:

- 1) dyrektor szkoły;
- 2) organ prowadzący szkołę.

Zadania dyrektora szkoły:

Dyrektor szkoły w celu zapewnienia warunków organizacyjnych opieki zdrowotnej nad uczniami współpracuje z:

- ☐ podmiotami sprawującymi opiekę zdrowotną nad uczniami;

- rodzicami w przypadku wystąpienia problemów zdrowotnych lub higienicznych, w oparciu o procedury organizacyjne postępowania.

Integrująca rola pielęgniarki szkolnej

Głównym założeniem nowych przepisów jest określenie koordynującej roli pielęgniarki szkolnej oraz wskazanie obszarów współpracy wszystkich podmiotów i osób zaangażowanych w sprawowanie opieki nad uczniem (pielęgniarka/higienistka szkolna, lekarz dentysta, lekarz POZ) oraz odpowiedzialnych za stworzenie warunków organizacyjnych realizacji tej opieki

w szkole (dyrektor szkoły, organ prowadzący szkołę), a także rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły (pedagog szkolny). Współpraca ta polega na wymianie informacji i podejmowaniu wspólnych działań, ze szczególnym uwzględnieniem promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Pielęgniarka szkolna współpracuje z dyrektorem oraz pracownikami szkoły ale nie jest pracownikiem szkoły.

Współpraca z rodzicami:

Ważnym elementem działań pielęgniarki szkolnej (albo higienistki szkolnej) przewidzianych w ustawie jest współpraca z rodzicami oraz pełnoletnimi uczniami, która polega na:

1) przekazywaniu informacji o:

- A. stanie zdrowia i rozwoju psychofizycznym ucznia;
- B. terminach i zakresie udzielania świadczeń profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami;
- C. możliwościach i sposobie kontaktowania się z osobami sprawującymi profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami;

2) informowaniu i wspieraniu rodziców lub pełnoletnich uczniów w:

- 1. organizacji korzystania ze świadczeń profilaktycznej opieki zdrowotnej oraz opieki stomatologicznej nad uczniami, w tym profilaktycznych badań lekarskich, badań przesiewowych, przeglądów stomatologicznych oraz szczepień ochronnych,
- 2. realizacji zaleceń lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz lekarza dentysty;

3) uczestniczeniu w zebraniach z rodzicami albo zebraniach rady rodziców, w celu omówienia zagadnień z zakresu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia uczniów.

W stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego podczas transportu ucznia przez zespół ratownictwa medycznego do szpitala oraz w szpitalu do czasu przybycia rodziców może być obecna pielęgniarka środowiska nauczania i wychowania albo higienistka szkolna albo opiekun faktyczny. Decyzję o obecności jednej z tych osób podczas transportu podejmuje kierownik zespołu ratownictwa medycznego po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły.

Opieka nad uczniem niepełnosprawnym i przewlekle chorym

Istotnym obszarem jest zapewnienie opieki uczniom niepełnosprawnym i przewlekle chorym podczas pobytu w szkole. Powinna być ona realizowana przez pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania albo higienistkę szkolną. Jednak zapewnienie właściwej opieki wymaga współpracy pielęgniarki albo higienistki szkolnej z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej, rodzicami oraz dyrektorem i innymi pracownikami szkoły. Podawanie leków lub wykonywanie innych czynności podczas pobytu ucznia w szkole przez pracowników szkoły może odbywać się wyłącznie za ich pisemną zgodą oraz za zgodą rodziców.

Ponadto, dyrektora szkoły zobowiązuje się do zapewniania pracownikom szkoły szkoleń lub innych form zdobycia wiedzy na temat sposobu postępowania wobec uczniów przewlekle chorych lub niepełnosprawnych, odpowiednio do potrzeb zdrowotnych tych uczniów. Celem wprowadzenia powyższych regulacji jest zapewnienie bezpiecznych warunków pobytu w szkole uczniom przewlekle chorym lub niepełnosprawnym.

Szkoła promująca zdrowe odżywianie, młodzież wolna od dymu.

Podjmowanie aktywnych działań na rzecz promocji aktywnego trybu życia i zdrowych nawyków żywieniowych.

XVI. Ewaluacja programu wychowawczo- profilaktycznego ZSZ nr 2

Program Wychowawczo-Profilaktyczny nie jest dokumentem zamkniętym, może ulegać zmianom wraz ze zmieniającą się rzeczywistością wychowawczą szkoły. Analiza jego skuteczności będzie polegać na bieżącym monitorowaniu oraz corocznie dokonywanej ewaluacji.

Okresowego podsumowania efektywności działań wychowawczo-profilaktycznych dokonuje w obrębie zespołu klasowego wychowawca, a do oceny całokształtu tych oddziaływań, powołany przez dyrektora szkoły: psycholog i pedagog. Wyniki ewaluacji są jawne i prezentowane w postaci raportu.

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- 6) analizy pracy wychowawczej w zespole klasowym – dokonuje wychowawca (*Arkusze ewaluacyjny realizacji zadań wynikających z Programu Wychowawczo –Profilaktycznego skierowany do wychowawców klas*).

XVII. Arkusz ewaluacyjny realizacji zadań wynikających z Programu Wychowawczo – Profilaktycznego skierowany do wychowawców klas

Klasa: _____ rok szkolny: _____ półrocze: _____

Wychowawca: _____

1. Proszę określić swój udział w realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego szkoły, wskazując wartość punktową (1 – najniższa wartość, 5 – najwyższa).

1-2-3-4-5

2. Proszę uzupełnić

a) Tematy podejmowane w ramach realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego:

Temat	Data

b) Zadania wychowawczo – profilaktyczne realizowane wspólnie z rodzicami:

Temat	Data

c) Inne działania podejmowane w ramach realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego:

Temat	Data

3. Proszę wskazać propozycje modyfikacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego:

Program wychowawczo-profilaktyczny na rok szkolny 2021-22 został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną i Samorządem Uczniowskim ZSZ nr 2 w Poznaniu

Przewodniczący Rady Rodziców

Przewodniczący Samorządu Uczniowskiego

Przewodniczący Rady Pedagogicznej

Poznań, dnia 15 września 2021 r.

Załączniki do programu wychowawczo-profilaktycznego

- A. Procedury przeciwdziałania niskiej frekwencji w ZSZ nr 2
- B. Procedury szkolne – metody w sytuacjach kryzysowych z udziałem uczniów.

A. **Procedury przeciwdziałania niskiej frekwencji w ZSZ nr 2**

I. WSTĘP	68
II. CELE	69
III. PODSTAWY PRAWNE	69
IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z UCZNIEM WAGARUJĄCYM.....	71
V. OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU	72
VI. WZORY DOKUMENTÓW W ZAŁĄCZNIKACH.....	72
załącznik nr 1 oświadczenie o zapoznaniu się ze Statutem	74
załącznik nr 3 pismo wychowawcy do rodziców w czasie nauczania stacjonarnego.....	77
załącznik nr 3a pismo wychowawcy do rodziców w czasie kształcenia na odległość	79
załącznik nr 4 upomnienie wychowawcy.....	81
załącznik nr 8 wnioski o wszczęcie egzekucji administracyjnej.....	5
załącznik nr 9 zawiadomienie ucznia o wszczęciu procedury w sprawie skreślenia z listy uczniów	5
załącznik nr 10 decyzja w sprawie skreślenia ucznia z listy uczniów	7

I. WSTĘP

Wagary we współczesnej szkole to częste zjawisko, które jest przyczyną niepowodzeń uczniów w szkole. W czasie kształcenia na odległość uczniowie

Procedury powstały w celu udzielenia pomocy uczniom wykazującym się dużą liczbą godzin nieusprawiedliwionych w szkole. Pamiętajmy o tym, iż aby skutecznie zmniejszyć poziom absencji ucznia w szkole należy poznać przyczyny i skutki wagarowania.

Przyczyny wagarowania:

- Ⓟ sytuacja społeczno-ekonomiczna rodziny,
- Ⓟ poziom kulturalny i atmosfera wychowania w domu,
- Ⓟ poziom umysłowy dziecka,
- Ⓟ lęk i obawa przed szkołą,
- Ⓟ nieumiejętność radzenia sobie z niepowodzeniami,
- Ⓟ patologie w domu rodzinnym – alkoholizm, narkomania, agresja, przemoc,
- Ⓟ konflikty z rodzicami – wagary jako chęć zwrócenia uwagi na dziecko,
- Ⓟ przynależność do subkultur młodzieżowych,
- Ⓟ podejmowanie przez rodziców uczniów, pracy poza granicami kraju – długotrwała nieobecność ojca lub matki w domu!
- Ⓟ trudności adaptacyjne do nowych warunków środowiskowych szkoły,
- Ⓟ poszukiwanie zabawy, beztroska, lenistwo, dążenie do wyrwania się spod kontroli dorosłych
- Ⓟ choroby przewlekłe rodziców.

Skutki absencji ucznia w szkole mogą być następujące:

- Ⓟ niepowodzenia w szkole,
- Ⓟ brak integracji z rówieśnikami,
- Ⓟ nieumiejętność odnalezienia siebie w społeczności szkolnej,
- Ⓟ słabe wyniki w nauce,
- Ⓟ drugoroczność,
- Ⓟ nabycie niepożądanych cechy charakteru – nieodpowiedzialność, nieobowiązkowość, niesystematyczność, brak szacunku dla pracy własnej i cudzej,
- Ⓟ konflikty z prawem,
- Ⓟ depresje i próby samobójcze,

Ustawa o systemie oświaty (art.18 pkt.2) mówi o obowiązku zapewnienia uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne oraz o konsekwencjach wynikających z absencji ucznia. Obowiązek ten spoczywa na obojgu rodzicach chyba, że jedno zostało pozbawione przez sąd władzy rodzicielskiej; obowiązek ten odnosi się także do opiekunów prawnych ucznia

Art. 18. 1. Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do:

- 1) *dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły;*
- 2) *zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne;*
- 3) *zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowywanie się do zajęć;*

Nieobecność ucznia w szkole winna być traktowana jako zdarzenie nadzwyczajne, rodzic może wnioskować o usprawiedliwienie tylko z ważnych powodów, w sposób i w terminach ustalonych w statucie szkoły.

II. CELE

Cele ogólne:

1. Poprawa frekwencji za zajęciami lekcyjnych .
2. Zapobieganie powstawaniu niepowodzeń szkolnych, trudności w nauce.
3. Poznanie czynników wpływających na niską frekwencję uczniów.
4. Zaprezentowanie uczniom i rodzicom procedury postępowania z uczniem wagarującym.
5. Rozwijanie u uczniów prawidłowych zachowań, postawy i szacunku do całej społeczności szkolnej.
6. Wzmocnienie pożądanych zachowań, zmniejszenie skali destruktywnych zachowań.
7. Kształtowanie prawidłowych wzorców osobowości.

Cele szczegółowe:

1. W szkole istnieje jednolity, spójny system usprawiedliwień.
2. W szkole monitorowana jest frekwencja ucznia (raz w miesiącu).
3. Uczniowie znają korzyści płynące z wypełniania obowiązku szkolnego.
4. Uczniowie, rodzice i nauczyciele znają system usprawiedliwień.
5. Szkoła jest miejscem bezpiecznym, uczniowie otoczeni są opieką.
6. Szkoła i rodzice określają uczniom jasne granice (określenie co jest dopuszczalne, a co nie).
7. Szkoła pomaga uczniom w rozwoju poczucia własnej wartości oraz wspólnoty szkolnej.
8. Szkoła stwarza warunki do wymiany opinii na temat polityki dyscyplinarnej pomiędzy nauczycielami, uczniami i rodzicami.

III. PODSTAWY PRAWNE

- ⌚ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) – art. 15, 16, 18, 19, 20.
- ⌚ Pismo MEN z 6 października 1993 r. w sprawie spełniania obowiązku szkolnego poza szkołą (DKO-430-4/93/JB).
- ⌚ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 sierpnia 2019 r. w sprawie szczególnych warunków przechodzenia ucznia ze szkoły publicznej, publicznej szkoły artystycznej, szkoły niepublicznej lub niepublicznej szkoły artystycznej o uprawnieniach publicznej szkoły artystycznej, do szkoły publicznej innego typu albo szkoły publicznej tego samego typu
- ⌚ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji
- ⌚ Dz. U. 2020 poz. 1427 OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 7 sierpnia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
- ⌚ Statut ZSZ nr 2 w Poznaniu
- ⌚ Wewnątrzszkolny System Oceniania ZSZ nr 2 w Poznaniu
- ⌚ Program Wychowawczo-profilaktyczny ZSZ nr 2 w Poznaniu

IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z UCZNIEM WAGARUJĄCYM

Nauczyciele/ wychowawcy powinni kontrolować absencję uczniów, każda godzina nieusprawiedliwiona powinna zostać skonfrontowana z uczniem w celu wyjaśnienia powodu nieobecności. Jeżeli absencja ucznia wzrasta należy uruchomić procedurę przeciwdziałania wagarom. Należy pamiętać o tym, iż każdego ucznia należy traktować indywidualnie.

Statut ZSZ nr 2 § 31- Uczeń może otrzymać następujące kary:

- 1) upomnienie wychowawcy klasy
- 2) nagana wychowawcy klasy,
- 3) nagana Dyrektora Szkoły,
- 4) nagana Dyrektora Szkoły z ostrzeżeniem usunięcia ze szkoły,
- 5) skreślenie z listy uczniów.

Procedura postępowania z uczniem wagarującym zawarta jest w etapach. Przyjmuje się, że przechodzenie na poszczególne etapy następuje, gdy uczeń nie wywiązuje się z ustalonych procedur.

Etapy postępowania z uczniem wagarującym:

ETAP I

Rozmowa nauczyciela z uczniem w celu wyjaśnienia powodu nieobecności w szkole – obowiązkowo po 10 godzinach nieusprawiedliwionych.

Zapoznanie ucznia z systemem statutowych kar stosowanych za nie wypełnianie obowiązku szkolnego/obowiązku nauki – dokument potwierdzający załącznik nr 1, 2.

Nauczyciel kontaktuje się z rodzicami lub prawnymi opiekunami (rozmowa osobista lub telefoniczna) w celu wyjaśnienia powodu nieobecności – nauczyciel odnotowuje zaistniały fakt w mobidzienniku.

ETAP II

Jeśli rozmowa z rodzicami nie dała oczekiwanego efektu lub rodzice nie stawili się na spotkanie nauczyciel wysyła do rodziców pismo (za potwierdzeniem odbioru) z informacją o nie wypełnianiu obowiązku szkolnego/obowiązku nauki przez dziecko – załącznik nr 3 - fakt ten odnotowuje w mobidzienniku.

Wychowawca jest zobowiązany poinformować dyrektora szkoły i pedagoga/psychologa o uczniu wagarującym.

ETAP III

Wychowawca udziela wagarującemu uczniowi pisemnego upomnienia z poinformowaniem rodziców – nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku lekcyjnym – załącznik nr 4.

ETAP IV

1. Uczeń w obecności wychowawcy, rodzica i pedagoga/psychologa zawiera kontrakt w celu poprawy zachowania. Określa się zawarcie kontraktu na okres 2 – 3 tygodni – fakt ten odnotowuje w mobilizniku – załącznik nr 5.

ETAP V

1. Wychowawca udziela pisemnej nagany z poinformowaniem rodziców lub prawnych opiekunów – nauczyciel odnotowuje ten fakt w mobilizniku – załącznik nr 6.

2. Wychowawca udziela rodzicom pisemnego upomnienia w sprawie regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne i wysyła do rodziców pismo (za potwierdzeniem odbioru) - załącznik nr 7 – fakt ten odnotowuje w mobilizniku.

ETAP VI

Wychowawca przekazuje sprawę do dyrektora szkoły.

Dyrektor po zapoznaniu się ze szczegółową sytuacją ucznia może udzielić upomnienia / nagany dyrektora ZSZ nr 2. Dyrektor może poinformować policję o uczniu wagarującym, a w przypadku ucznia pełnoletniego - za głosowaniem Rady Pedagogicznej - można skreślić ucznia z listy uczniów naszej szkoły. Dodatkowo dyrektor szkoły może wystąpić z wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej - załącznik 6 nr 9. Dyrektor po zapoznaniu się ze szczegółową sytuacją ucznia niepełnoletniego może skierować sprawę do Sądu Rodzinnego z wnioskiem o wszczęcie stosownego postępowania - załącznik 6 nr 8.

V. OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Dyrektor szkoły.
2. Wychowawca klasy.
3. Pedagog/psycholog szkolny.
4. Rodzice.

VI. WZORY DOKUMENTÓW W ZAŁĄCZNIKACH

1. Potwierdzenie uczniów o zapoznaniu się z Statutem ZSZ nr 2 w Poznaniu
2. Oświadczenie ucznia o zapoznaniu się z systemem kar nakładanych przez szkołę za nie wypełnianie obowiązku szkolnego/obowiązku nauki.
3. Pismo informujące rodziców o absencji ucznia w szkole.
- 3a. Pismo informujące rodziców o braku aktywności w czasie kształcenia na odległość.
4. Pisemne upomnienie wychowawcy.
5. Kontrakt ucznia wagarującego z wychowawcą i pedagogiem/psychologiem szkolnym.
6. Nagana wychowawcy.

7. Pisemne upomnienie rodziców w sprawie regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne.
8. Wniosek do Sądu Rodzinnego.
9. Wniosek o wszczęcie egzekucji administracyjnej.
10. Pisemne zawiadomienie ucznia o wszczęciu procedury egzekucji administracyjnej.
11. Decyzja w sprawie skreślenia ucznia z listy uczniów

załącznik nr 1 oświadczenie o zapoznaniu się ze Statutem

Oświadczenie uczniów klasy:

Oświadczam, że zapoznałem/am się ze Statutem ZSZ nr 2 w Poznaniu i zobowiązuję się do przestrzegania zasad panujących w szkole

Poznań, dnia

Lp.	Imię i nazwisko ucznia	czytelny podpis ucznia
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		

załącznik nr 2 oświadczam, że zapoznałem się z prawnymi konsekwencjami

Poznań, dnia

.....

Imię i nazwisko ucznia

.....

klasa

Oświadczam, że zapoznałem się z prawnymi konsekwencjami oraz z rodzajami nakładanych kar określonych w Statucie ZSZ nr 2 w Poznaniu za nie wypełnianie obowiązku szkolnego/ obowiązku nauki*.

WYCHOWACA KLASY

DATA i PODPIS UCZNIA

.....

*niepotrzebne skreślić

Poznań, dnia

.....

Imię i nazwisko ucznia

.....

klasa

Oświadczam, że zapoznałem się z prawnymi konsekwencjami oraz z rodzajami nakładanych kar określonych w Statucie ZSZ nr 2 w Poznaniu za nie wypełnianie obowiązku szkolnego/ obowiązku nauki*.

WYCHOWACA KLASY

DATA i PODPIS UCZNIA

.....

*niepotrzebne skreślić

ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 2

im. Janusza Korczaka

61-663 Poznań, ul. Żniwna 1

telefon (61) 820-09-92

www.zsz2.poznan.pl

fax (61) 828-91-63

sekretariat@zsz2.poznan.pl

Poznań, dnia

Sz. P.

.....

Imię nazwisko rodziców

.....

.....

adres

Informuję, że Państwa syn/ córkado dnia roku opuścił/ła bez usprawiedliwienia godzin lekcyjnych. W związku z tym, zgodnie ze Statutem Szkoły, jeśli frekwencja na zajęciach edukacyjnych nie ulegnie radykalniej poprawie, to będą udzielane statutowe kary za niewykonywanie obowiązku szkolnego/ obowiązku nauki*

Przypominamy, że

W załączeniu przesyłam wykaz absencji syna/córki zgodny ze stanem z dniaroku.

Podstawa prawna:

Do podejmowania działań interwencyjnych w szkole zobowiązuje:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej
2. Ustawa o systemie Oświaty z dnia 7 września 1991r. z późniejszymi zmianami.
3. Statut ZSZ nr 2 w Poznaniu

WYKAZ ABSENCJI UCZNIA

MIESIĄC	godziny usprawiedliwione	godziny nieusprawiedliwione	spóźnienia
ŁĄCZNIE			

DYREKTOR SZKOŁY

WYCHOWAWCA

KLASY

*niepotrzebne skreślić

załącznik nr 3a pismo wychowawcy do rodziców w czasie kształcenia na odległość

ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 2

im. Janusza Korczaka

61-663 Poznań, ul. Żniwna 1

telefon (61) 820-09-92

www.zsz2.poznan.pl

fax (61) 828-91-63

sekretariat@zsz2.poznan.pl

Poznań, dnia

Sz. P.

.....

Imię nazwisko rodziców

.....

.....

adres

Informuję, że Państwa syn/ córkado dnia roku ma duże zaległości edukacyjne powstałe w związku z brakiem aktywności podczas nauczania na odległość w czasie pandemii covid-19. **W związku z tym, zgodnie ze Statutem Szkoły, jeśli aktywność w nauczaniu na online nie ulegnie radykalniej poprawie, to będą udzielane statutowe kary za niewykonywanie obowiązku szkolnego/ obowiązku nauki*.** Ostrzegamy, że uczeń może otrzymać następujące kary:

- 1) upomnienie wychowawcy klasy
- 2) nagana wychowawcy klasy,
- 3) nagana Dyrektora Szkoły,
- 4) nagana Dyrektora Szkoły z ostrzeżeniem usunięcia ze szkoły,
- 5) skreślenie z listy uczniów.

Przypominamy, że **kształcenie na odległość jest obowiązkowe** w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkoły w formie tradycyjnej. Brak sprzętu komputerowego lub dostępu do Internetu nie może być przeszkodą w realizacji zajęć zdalnych. W związku z powyższym, zgodnie z rozporządzeniem MEiN, Dyrektor Szkoły umożliwia uczniom realizację zajęć zdalnych w szkole, z wykorzystaniem komputerów szkolnych w świetlicy szkolnej pod opieką wychowawcy świetlicy codziennie w godzinach od 9.00 do 13.00.

Podstawa prawna:

Do podejmowania działań interwencyjnych w szkole zobowiązuje:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej
2. Ustawa o systemie Oświaty z dnia 7 września 1991r. z późniejszymi zmianami.
3. Statut ZSZ nr 2 w Poznaniu

WYCHOWAWCA KLASY

DYREKTOR

SZKOŁY

Otrzymują:

Uczeń/Uczennica

Rodzice (prawni opiekunowie) ucznia

*niepotrzebne skreślić

załącznik nr 4 upomnienie wychowawcy

Poznań, dnia

UPOMNIENIE WYCHOWAWCY

Udzielam pisemnego **upomnienia** uczniowi.....
z klasy.....z powodu braku realizacji obowiązku szkolnego/obowiązku nauki*. Absencja ucznia
wynosigodzin nieusprawiedliwionych.

**Przyjmuję do wiadomości i zobowiązuję się do regularnego uczęszczania na zajęcia szkolne.
Potwierdzam także, że zostałem poinformowany o konsekwencjach w przypadku
dalszych nieobecności**

.....

Podpis ucznia

.....

Popis wychowawcy

*niepotrzebne skreślić

załącznik nr 5 kontrakt

KONTRAKT

Sporządzony dniar. w ZSZ nr 2 w Poznaniu.

Pomiędzy: uczniem **z klasy.....**

Pedagogiem/psychologiem szkolnym:

wychowawcą:

Kontrakt ma na celu kształtowanie właściwej postawy ucznia do obowiązków szkolnych, prawidłowego funkcjonowania w społeczności szkolnej (dotyczy pracowników i uczniów szkoły), ścisłego przestrzegania przez ucznia przepisów prawa szkolnego.

W trakcie trwania kontraktu zobowiązuję się:

1. regularnie uczęszczać na wszystkie zajęcia szkolne, nie spóźniać się na lekcje i nie opuścić ani jednego dnia nauki w szkole bez wiedzy rodziców;
2. w przypadku trudności w nauce konsultować się z wychowawcą;
3. zapoznać rodziców z planem swoich lekcji i powiadamiać o wszelkich zmianach;
4. w trudnych momentach zwracać się o pomoc do wychowawcy klasy, pedagoga, dyrektora;
5. nigdy nie okłamywać rodziców i nauczycieli w sprawach szkolnych;
6. bezwzględnie przestrzegać przepisów Statutu ZSZ nr 2 w Poznaniu dotyczących:

- ⌚ wagarowania i opuszczania zajęć lekcyjnych,
- 🚭 zakazu palenia papierosów,
- 👊 niestosowania przemocy i agresji w środowisku szkolnym,
- 🚫 abstynencji alkoholowej i innej.

Zobowiązuję się do zmiany zachowania i przestrzegania wyżej ustalonych zasad. Jestem świadomy celowości powstania kontraktu i znane mi są konsekwencje jego niedotrzymania.

Okres obowiązywania kontraktu odr. do

Podpis ucznia

Podpis wychowawcy.....

Podpis pedagoga szkolnego

Podpis rodzica

Poznań, dnia

NAGANA WYCHOWAWCY KLASY

Udzielam nagany uczniowi

.....

z klasy w ZSZ nr 2 w Poznaniu.

za

.....

.....

.....

.....

W przypadku dalszego naruszania Statutu Szkoły przewiduje się gradację kar, włącznie ze skreśleniem z listy uczniów.

.....

Wychowawca klasy

Do wiadomości:

Podpis rodziców:

Podpis ucznia:

Poznań, dnia.....

Pan/i

.....

.....

UPOMNIENIE

w sprawie nie regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne

Wobec tego, że Pana/i syn/córka

nie uczęszcza do szkoły, a tym samym nie wypełnia obowiązku nauki określonego postanowieniami Ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. nr 67 poz. 329 z późniejszymi zmianami) wzywa się Pana/nią do regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne.

Nie podjęcie przez dziecko nauki w terminie siedmiodniowym spowoduje zastosowanie wobec Pana/i środków przymusowych przewidzianych w art.15 Ustawy o postępowaniu egzekucji w administracji (tekst jednolity: Dz. U. z 1991 r. nr 36 poz. 161 z późniejszymi zmianami) poprzez nałożenie grzywny, w celu przymuszenia, w wysokości 5 000,00 zł. (pięciu tysięcy), która może być nakładana wielokrotnie do kwoty 10 000,00 zł. (dziesięciu tysięcy).

DYREKTOR SZKOŁY

Poznań, dn.

Sąd Rejonowy w Poznaniu

Sąd Rodzinny

Informacja o niezrealizowaniu obowiązku nauki przez

Zawiadamiam, że....., uczeń klasy w ZSZ nr 2 w Poznaniu, urodzony dn. w syn, zamieszkały:nie realizuje obowiązku szkolnego/ obowiązku nauki*.

Uczeń opuścił godzin lekcyjnych. Jako szkoła, podjęliśmy szereg działań zmierzających do poprawy sytuacji m. in. uczeń był motywowany do poprawy frekwencji poprzez rozmowy z wychowawcą klasy i pedagogiem/psychologiem szkolnym. Podpisywał również kontrakty zobowiązując do nauki oraz poprawy zachowania, ale nie wywiązywał się z nich.

Kontakty szkoły z rodzicami ucznia również nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

Szkoła wyczerpała wobec uczenia wszelkie możliwe środki wychowawcze, dlatego proszę Sąd Rodzinny o wszczęcie w tej sprawie stosownego postępowania.

Z poważaniem

*niepotrzebne skreślić

załącznik nr 8 wniosek o wszczęcie egzekucji administracyjnej

Poznań,

Wniosek o wszczęcie egzekucji administracyjnej

Dyrektor ZSZ nr 2 w Poznaniu na podstawie art. 120 i 121 Ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji z dnia 17.06.1996 r. (Dz. U. 1991 r. nr 36 poz. 161 z późniejszymi zmianami) wnioskuję o wszczęcie egzekucji administracyjnej w celu przymuszenia do wykonania obowiązku szkolnego/ obowiązku nauki* przez ucznia/uczennicę

Z poważaniem

W załączeniu:

- tytuł wykonawczy
- dowody doręczenia upomnień

*niepotrzebne skreślić

załącznik nr 9 zawiadomienie ucznia o wszczęciu procedury w sprawie skreślenia z listy uczniów

ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 2

im. Janusza Korczaka

61-663 Poznań, ul. Żniwna 1

telefon (61) 820-09-92

www.zsz2.poznan.pl

fax (61) 828-91-63

sekretariat@zsz2.poznan.pl

Poznań, dnia.....

Sz. Pan/i

.....

.....

PISEMNE ZAWIADOMIENIE UCZNIA O WSZCZĘCIU PROCEDURY W SPRAWIE SKREŚLENIA Z LISTY UCZNIÓW

Dyrektor ZSZ nr 2 w Poznaniu na podstawie zebranych informacji powiadamia ucznia
..... klasy..... o wszczęciu procedury
w sprawie skreślenia z listy uczniów zgodnie ze Statutem Szkoły.

Z poważaniem

załącznik nr 10 decyzja w sprawie skreślenia ucznia z listy uczniów

ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 2

im. Janusza Korczaka

61-663 Poznań, ul. Żniwna 1

telefon (61) 820-09-92

www.zsz2.poznan.pl

fax (61) 828-91-63

sekretariat@zsz2.poznan.pl

Poznań,

Sz. Pan/i

.....

.....

DECYZJA W SPRAWIE SKREŚLENIA UCZNIA Z LISTY UCZNIÓW

D E C Y Z J A nr /20.....

Na podstawie art. 39 ust. 2 w związku z art. 41 ust 1 pkt 5) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. nr 256 poz. 2572, ze zm.), art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. nr 98 poz. 1071, ze zm.) oraz art.(§) 70 Statutu ZSZ nr 2 w Poznaniu uchwały rady pedagogicznej nr z dnia 20.. r.

w sprawie skreślenia (*imię i nazwisko ucznia*),

po zasięgnięciu opinii samorządu uczniowskiego i rozpatrzeniu sprawy

skreślam z dniem 20..... r. z listy uczniów (*nazwa szkoły*)

(*imię i nazwisko ucznia*) (*data urodzenia*)

(Na podstawie art. 108 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na)*

Uzasadnienie

faktyczne – opis zdarzenia lub zdarzeń, zachowań lub zaniechań ocenianych negatywnie, ze wskazaniem dowodów, np. oświadczeń, zeznań, protokołów, innej dokumentacji, także zewnętrznej)

.....
.....

(prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej, z przytoczeniem przepisów prawa, zwłaszcza ustawy i statutu)

.....
.....

(Od niniejszej decyzji (oraz rygoru natychmiastowej wykonalności)* przysługuje odwołanie do dyrektora szkoły w terminie 7 dni od dnia jej doręczenia.

.....

(podpis i pieczęć dyrektora)

Otrzymują:

Uczeń (pełnoletni)

Rodzice (prawni opiekunowie) ucznia

*) Decyzji może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony – art. 108 KPA. Rygor ten może być nadany odrębnym postanowieniem, na które służy zażalenie – art. 108 § 2 KPA

B. Procedury szkolne – metody postępowania w sytuacjach kryzysowych z udziałem uczniów.

- 1 Procedura postępowania w przypadku nieobecności ucznia w szkole
- 2 Procedura postępowania w przypadku złego samopoczucia ucznia w szkole
- 3 Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego
- 4 Procedura postępowania w przypadku zakłóceniu toku lekcji
- 5 Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia
- 6 Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły
- 7 Procedura postępowania wobec ucznia, który jest pod wpływem alkoholu lub środka psychoaktywnego
- 8 Procedura postępowania wobec ucznia posiadającego substancję przypominającą narkotyk
- 9 Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna
- 10 Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły.
- 11 Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej
- 12 Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy
- 13 Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli
- 14 Procedura postępowania w sytuacji przemocy domowej
- 15 Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły
- 16 Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły
- 17 Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną
- 18 Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego
- 19 Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa
- 20 Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych.

KRYZYSY WYCHOWAWCZE

I. Procedura postępowania w przypadku nieobecności ucznia w szkole

1. Wychowawca analizuje nieobecności i spóźnienia ucznia w szkole.
2. Wychowawca usprawiedliwia nieobecności uczniów na podstawie pisemnego lub ustnego usprawiedliwienia rodziców/prawnych opiekunów.
3. Rodzic ma obowiązek do usprawiedliwienia nieobecności ucznia pisemnie lub ustnie w ciągu tygodnia.
4. Jeżeli uczeń ma nieobecności nieusprawiedliwione wychowawca kontaktuje się z rodzicami ucznia i zawiadamia o nieusprawiedliwionych nieobecnościach ucznia / bez względu na ilość godzin/.

5. W przypadku braku usprawiedliwienia nieobecności ucznia od rodziców, wychowawca klasy wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia i przeprowadza rozmowę w celu wyjaśnienia przyczyny nieobecności dziecka w szkole.
6. Wychowawca zaleca rodzicom szczególny nadzór nad dzieckiem.
7. W przypadku niepodjęcia przez rodziców współpracy z wychowawcą i powtarzania się niepokojących faktów, szkoła występuje do Sądu Rodzinnego z prośbą o interwencję w środowisku ucznia.

II. Procedura postępowania w przypadku złego samopoczucia ucznia w szkole

1. W przypadku zgłoszenia złego samopoczucia przez ucznia, wychowawca lub nauczyciel kieruje go do pielęgniarki szkolnej. W przypadku nieobecności pielęgniarki, uczeń udaje się do sekretariatu, celem poinformowania o zaistniałej sytuacji.
2. Wychowawca lub pielęgniarka powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia niepełnoletniego, aby odebrali go ze szkoły lub ustala z nimi dalsze postępowanie w sprawie ucznia.
3. Uczeń oczekuje na przyjazd rodziców w gabinecie pielęgniarki szkolnej, pedagoga szkolnego lub w świetlicy szkolnej.
4. Jeśli stan ucznia wymaga pomocy lekarza, dyrektor lub pielęgniarka wzywa pogotowie ratunkowe.
5. Chorego ucznia niepełnoletniego ze szkoły może odebrać rodzic/opiekun prawny lub bliski członek rodziny.

III. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego

1. Jeżeli zdarzy się wypadek uczniowski każdy pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności prowadząc fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Pracownik doprowadza poszkodowanego do gabinetu lekarskiego (pielęgniarki szkolnej), zawiadamiając zaraz potem dyrektora/wicedyrektora.
3. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą- prosi o nadzór nad swoją klasą nauczyciela uczącego w najbliższej sali.
4. Jeśli gabinet lekarski jest nieczynny, przekazuje się poszkodowanego dyrektorowi/wicedyrektorowi, który już bierze odpowiedzialność za udzielenie pomocy.
5. Jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń miejsce wypadku należy pozostawić nienaruszone w celu dokonania oględzin lub szkicu.
6. Jeśli wypadek zdarzyłby się w godzinach wieczornych (wieczorki, dyskoteki itp.), gdy nie ma dyrektora/wicedyrektora szkoły, nauczyciel decyduje sam o postępowaniu.
7. W każdym trudniejszym przypadku nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie powiadamia dyrektora/wicedyrektora, następnie zawiadamia rodziców,

8. Jeśli wypadek zdarzył się w czasie wycieczki (biwaku) - wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik imprezy i odpowiada za nie.
9. Osoba odpowiedzialna powiadamia rodziców ucznia.
10. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
11. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.
12. Szkolna komisja powypadkowa sporządza protokół z wypadku zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

IV. Procedura postępowania w przypadku zakłóceniu toku lekcji

Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarne zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

1. Nauczyciel reaguje słownie i stanowczo, informuje ucznia o łamaniu przez niego regulaminu szkoły i wynikających stąd konsekwencji.
2. Nauczyciel wpisuje uwagę oraz punkty ujemne do mobiliznika.
3. Jeżeli uczeń się nie uspokoi nauczyciel wzywa innego pracownika szkoły w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniom, informuje pedagoga lub dyrektora szkoły.
4. Informuje o tym fakcie wychowawcę klasy.
5. Wychowawca przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia.
6. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole, wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
7. Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, wychowawca powiadamia pedagoga, dyrektora/wicedyrektora szkoły, wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
8. Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie aktualnie popełnili wykroczenie).
9. Wychowawca sporządza notatkę z przebiegu zdarzenia i w dalszym ciągu obserwuje ucznia.
10. Uczniowi proponowana jest ewentualna pomoc ze strony pedagoga szkolnego.

V. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia

1. Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej lub fizycznej.
2. Powiadamia wychowawców uczniów o zdarzeniu.

3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków).
4. Wychowawca sporządza notatkę (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany), przechowuje ją w dokumentacji wychowawcy.
5. Wychowawca informuje rodziców o zaistniałej sytuacji.
6. Wychowawca zgłasza sprawę do pedagoga szkolnego i dyrektora/wicedyrektora szkoły.
7. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem/wicedyrektorem szkoły uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o statut szkoły.
8. Wychowawca przekazuje rodzicom w formie pisemnej lub ustnej informacje na temat zastosowanych wobec ucznia konsekwencji.

VI. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły

1. Ze sprawą wyjaśnia - przeprowadza rozmowę - nauczyciel dyżurny lub nauczyciel, podczas zajęć którego doszło do zajścia i sporządza notatkę służbową.
2. Nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy.
3. Wychowawca przeprowadza z uczniem rozmowę wyjaśniającą - wyjaśnia okoliczności zajścia i szacuje straty.
4. Wychowawca zawiadamia dyrektora szkoły o zajściu, konsultuje z dyrektorem szkoły dalsze postępowanie.
5. Wychowawca powiadamia rodziców o zachowaniu dziecka, wzywa ich do szkoły i przekazuje rodzicom decyzję dyrektora szkoły o zadośćuczynieniu.
6. Dyrektor szkoły decyduje o dalszym postępowaniu, w zależności od szkodliwości czynu /nakazuje naprawienie szkody lub pokrycie kosztów, a w szczególnych przypadkach powiadamia policję/.
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

VII. Procedura postępowania wobec ucznia, który jest pod wpływem alkoholu lub środka psychoaktywnego

1. Wychowawca lub osoba interweniująca odizolowuje ucznia, ale nie pozostawia go samego (np. pozostawia go pod opieką pielęgniarki lub wzywa lekarza).
2. Powiadamia o tym fakcie rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do natychmiastowego odebrania ucznia ze szkoły.
3. W przypadku ucznia niepełnoletniego Dyrektor zawiadamia policję i Sąd Rodzinny.
4. Uczeń i rodzice są kierowani przez pedagoga do odpowiednich instytucji.
5. Z przeprowadzonych działań wychowawca sporządza notatkę służbową.

VIII. Procedura postępowania wobec ucznia posiadającego substancję przypominającą narkotyki

1. Nauczyciel zabezpiecza substancję do czasu przyjazdu policji.
2. Powiadamia dyrektora szkoły i wzywa w trybie natychmiastowym rodziców/opiekunów ucznia.
3. Pedagog bądź dyrektor próbuje ustalić od kogo uczeń nabył substancję.
4. Dyrektor przekazuje zabezpieczoną substancję policji oraz informacje dotyczące zdarzenia.
5. Z przeprowadzonych działań wychowawca lub pedagog sporządza notatkę służbową.

IX. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna

1. Rozmowa nauczyciela z uczniem prowadzona bezpośrednio po zaistniałym zdarzeniu i powiadomienie wychowawcy.
2. W przypadku powtarzających się sytuacji – powiadomienie rodziców i pedagoga.
3. Wychowawca i pedagog opracowują plan pracy z uczniem – kontrakt.
4. Wobec ucznia, który nie przestrzega zasad kontraktu stosuje się system kar zawartych w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

X. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły.

1. Nauczyciel obecny przy zajściu wydaje nakaz natychmiastowego zaprzestania bójki, w razie potrzeby rozdziela uczniów przy pomocy innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
2. W przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia ucznia, nauczyciel w pierwszej kolejności powiadamia dyrektora szkoły i pielęgniarkę, pielęgniarka powiadamia pogotowie ratunkowe.
3. Nauczyciel powiadamia wychowawcę i pedagoga, wychowawca rodziców ucznia poszkodowanego.
4. W przypadku braku obrażeń i niepokojących objawów nauczyciel zawiadamia wychowawcę i pedagoga, którzy przeprowadzają rozmowę z uczestnikami bójki.
5. Wychowawca klasy wraz z pedagogiem przekazują informację dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły, sporządzana jest notatka ze zdarzenia.
6. Pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem, w szczególnych wypadkach Policję lub Sąd Rodzinny.
7. Wychowawca zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów.
8. Wobec uczestników zajścia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
9. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

XI. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły

Uwaga: Uczeń na własną odpowiedzialność przynosi do szkoły wartościowe przedmioty /telefon komórkowy, biżuteria, itp./ - szkoła nie odpowiada za przedmioty wartościowe uczniów.

1. Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi, dyrektorowi lub pracownikowi szkoły.
2. Następuje wyjaśnienie okoliczności zajścia kradzieży:
 - w przypadku kradzieży przedmiotów o znikomej wartości sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym a wychowawcą.
 - w przypadku kradzieży wartościowych przedmiotów o zajściu informowany jest dyrektor/wicedyrektor szkoły i pedagog.
3. W każdym przypadku kradzieży wychowawca informuje rodziców obu stron zajścia i przeprowadza rozmowę z uczniami w obecności rodziców.
4. Wychowawca lub pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.
6. W szczególnych przypadkach (dyrektor/wicedyrektor) powiadamiana jest Policja lub Sąd Rodzinny.

XII. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej

1. Zgłoszenie zajścia zgłasza się do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
2. Wychowawca niezwłocznie informuje dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga i rodziców uczniów obu stron zajścia.
3. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia, w obecności pedagoga, a następnie dyrektora/wicedyrektora szkoły i rodziców.
4. Wychowawca powiadamia rodziców.
5. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

XIII. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy)

1. Poszkodowany nauczyciel powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor wyjaśnia okoliczności zajścia, powiadamia wychowawcę.
3. Wychowawca wzywa rodziców ucznia i następuje opracowanie planu pracy z uczniem, w porozumieniu z pedagogiem.

4. W przypadku znieważenia nauczyciela, dyrektor powiadamia Policję.
5. Wobec ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

XIV. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli

1. Powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Dyrektor powiadamia Policję.
3. Wychowawca wzywa rodziców w trybie natychmiastowym do szkoły.
4. Wobec sprawcy stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

XV. Procedura postępowania w sytuacji przemocy domowej

1. Nauczyciel lub wychowawca, który podejrzewa, że uczeń niepełnoletniego jest ofiarą przemocy domowej zawiadamia pedagoga oraz pielęgniarkę szkolną, która dyskretnie dokonuje oględzin ucznia.
2. Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem, a następnie z jego rodzicami /prawnymi opiekunami/ w celu wyjaśnienia sytuacji.
3. Jeżeli sygnały świadczące o przemocy powtarzają się, dyrektor i pedagog kontaktują się z MOPR/GOPS lub Sądem Rodzinnym w celu zbadania środowiska ucznia.
4. Z przeprowadzonych oględzin pedagog sporządza notatkę służbową oraz wypełnia „Niebieską Kartę” część A.

INNE KRYZYSY W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA

XVI. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły.
2. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka.
3. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
4. W dalszej kolejności ewakuuje się osoby poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch rozpoczynają osoby o ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.
5. Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji.
6. Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.

7. Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby najsłabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych.
8. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
9. Pomieszczenia opuszczane nie powinny być zamykane na klucz.
10. Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.
11. W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.

XVII. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły

1. W sytuacji zagrożenia pożarem należy zachować przede wszystkim spokój, ocenić sytuację i podjąć działania zgodnie z obowiązującymi procedurami.
2. Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem oraz Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy **112**.
3. Należy użyć ustalonego alarmu pożarowego sygnalizowanego przez dzwonek szkolny (3 krótkich dzwonek).
4. O zdarzeniu należy poinformować natychmiast dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
5. Należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku.

UWAGA!

Nie wolno gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować!

Nie gasi się wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!

6. Dyrektor zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej. ewakuacja odbywa się zgodnie z procedurami
7. Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
8. Wszyscy pracownicy muszą bezwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
9. Dyrektor zleca pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu.
10. Jeżeli to możliwe, dyrektor poleca usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
11. Nie należy otwierać – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
12. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność.
13. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc trzeba zachować szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej lub na

czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.

14. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie należy stosować się do ich poleceń.

15. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

XVIII. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną

1. Po otrzymaniu np. od rodziców lub z mediów informacji o podejrzeniu niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia należy powiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły.
2. Dyrektor potwierdza wiadomość u lekarza – jeśli to możliwe lub dyżurującego inspektora sanitarnego.
 1. Dyrektor ustala z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposób postępowania.
3. Dyrektor zawiadamia organ prowadzący szkołę oraz Wielkopolskie Kuratorium Oświaty w Poznaniu.
4. Dyrektor nadzoruje przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły i uczniów.
5. Dyrektor przygotowuje informację dla uczniów i rodziców przy współpracy SANEPID-u w Poznaniu.
6. Dyrektor organizuje (w razie potrzeby) spotkanie z rodzicami z lekarzem chorób zakaźnych lub pracownikiem Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

XIX. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego

Wtargnięcie napastników do obiektu

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
 - nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
 - poleć uczniom położyć się na podłodze.
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

8. Po zakończeniu akcji:
 - sprawdź obecność uczniów celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregoś ucznia poinformuj Policję.

Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić uczniów.
3. Dopilnuj, aby uczniowie nie odwracali się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby uczniowie wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych

UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

6. Po opanowaniu sytuacji:
 - upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
 - zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
 - udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
 - w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
 - zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

Zagrożenie bombowe

Symptomy wystąpienia zagrożenia:

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:
 - rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
 - samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).
2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
3. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby – Policję, Pogotowie Ratunkowe.
2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami.
3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia,

powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły.

Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie

sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.

4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:

- rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna,
- ujawniony podejrzany przedmiot),
- treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
- numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
9. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesy itp.)
10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

1. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” należy zastosować się do poleceń policji.
2. Ciekawość może być niebezpieczna- należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę.
3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

Informacja o podłożeniu bomby

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
 - słuchaj uważnie,
 - zapamiętaj jak najwięcej,
 - jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
 - zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
 - nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
 - jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.
 - jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał – przekażesz ją Policji.
2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
3. Zaalarmuj dyrektora szkoły
4. Dyrektor dzwoni do Wielkopolskiego Kuratora Oświaty w Poznaniu.
5. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
6. Dyrektor zarządza ewakuację godnie z obowiązującą instrukcją

UWAGA! Poinstruuuj uczniów o zabranii ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.

7. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
8. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
9. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
10. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym,
11. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,
12. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.

UWAGA! Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.

2. Zadzwoń pod jeden z merów alarmowych:

3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
8. Otwórz okna i drzwi.
9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującemu.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

XX. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa

1. Natychmiast o zdarzeniu powiadomić dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych.
3. Pedagog powiadamia Poradnię Psychologiczną – Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.
4. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
5. Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.
6. Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka. Należy zrobić to twarzą w twarz, unikać telefonu lub poczty.
7. Dyrektor w miarę możliwości organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe.
8. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
9. W przypadku próby samobójczej stosuje się obowiązujące procedury.

10. Należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

XXI. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych

Sytuacja kryzysowa jest skrajnym odejściem od normy, jest sensacją, którą to media są bardzo zainteresowane. Nie można ich lekceważyć, bo mają duży zasięg i dużą wiarygodność. Image szkoły/placówki jest przez to poważnie zagrożone.

1. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
3. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
 - Mów pierwszy o złych wiadomościach.
 - Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
 - Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
 - Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
 - Analizuj dane.
 - Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
 - Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz lub głupotę.
 - Trzymaj nerwy na wodzy i nie licz na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji.
 - Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma wizję wybrnięcia z niej.
 - Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
 - Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione i najbardziej uzasadnione.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U.Nr 89, poz. 590).
2. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U.Nr 62, poz.558 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 21 czerwca 2002r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. Nr 113, poz. 985 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 o Policji (Dz. U. z 2002 r., nr 7, poz. 58 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2002r., Nr 147, poz.1229 z późn. zm.).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 października 2006 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i właściwości organów w tych sprawach (Dz.U. z 2006 nr 191, poz. 1415).
7. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U z 2006 nr 191, poz. 1410).

8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz.U z 1993 nr 91, poz. 421).
9. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. nr.11, poz.109 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz.198
12. Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r., nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
13. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie
14. szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226)
15. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650 – tekst jednolity)
16. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2003 r. Nr.21, poz. 94 z późn. zm.)
17. Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr.6, poz. 69.